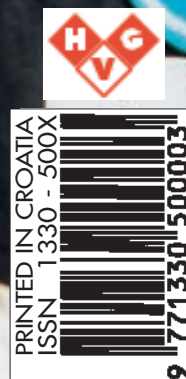

HRVATSKI VOJNIK

Broj 102. Godina III. 8. rujna 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Ispraćaj VIII. hrvatskog kontingenta u misiju ISAF

JERUZALEM

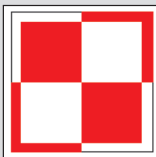
Saniranje ratnih šteta i troškova

V isokopozicionirani službenik izraelskog ministarstva financija Yosi Gordon najavio je povećanje obrambenog proračuna za 2007. godinu. Iako konačna odluka još nije donesena, najvjerojatnije je da će predviđeno proračunsko povećanje u odnosu na 2006. od 1.7 posto narasti na 3.3 posto. Ta razlika će iznositi oko 5 milijardi šekela (oko 1.1 milijardi dolara). Dio novca će otići na obnovu šteta na sjevernom dijelu zemlje (1 milijarda šekela), nastalih nakon sukoba s Hezbollahom, a oko 2.5 milijardi ministarstvu obrane za pokrivanje troškova nastalih ratom. Ostatak novca je za razne socijalne programe.

KRAKOW

Padobranstvo i klasična glazba

Proslava Dana poljskog ratnog zrakoplovstva (5. rujna) u organizaciji 3. korpusa protuzračne obrane uvijek je posebna. Tako je bilo i ove godine u 8. zrakoplovnoj bazi Balice u Krakowu. Brojne goste dočekao je zapovjednik korpusa, pukovnik Zbigniew Janos, a među njima je bilo aktivnih zrakoplovaca, veterana, ali i zrakoplovnih entuzijasta. No, posebno je zanimljivo da su Poljaci u programu proslave spojili dvije naizgled različite stvari, a to su bili i najatraktivniji dijelovi programa. Prvo su specijalci izveli pokaznu padobransku vježbu, a potom je uslijedio koncert klasične glazbe. Soliste poljske državne opere pratili su glazbenici Ceremonijalne umjetničke grupe poljske vojske. Svi su nagrađeni dugačkim pljeskom.

WASHINGTON

Novo afričko zapovjedništvo?

Prema izvorima časopisa Stars & Stripes i Time, američko ministarstvo obrane razmatra uspostavljanje svojeg posebnog zapovjedništva za Afriku. Trenutačno su za Crni kontinent nadležna tri zapovjedništva: Europsko za većinu teritorija, Središnje za Rog Afrike, te Pacifičko za Madagaskar i ostale otoke Indijskog oceana. Zasad, Amerikanci imaju nekoliko stalnih baza u Africi, a najveća je Camp Lemonier u Džibutiju, u kojoj se nalazi stožer Združenih zajedničkih snaga za Rog Afrike. Također, njihova vojska često sudjeluje u medicinskim i humanitarnim misijama u Africi.

MOSKVA

Odgoda rusko-američke vježbe

Rusko ministarstvo obrane 5. je rujna priopćilo da je prišljeno odgoditi rusko-američku vojnu vježbu Torgau-2006. predviđenu za kraj rujna. Razlog je što nije riješena pravna regulativa prisustva stranih trupa na rus-

kom području. Vježba se neće održati dok Rusija ne ratificira sporazum kojim NATO rješava takve probleme sa svojim partnerima. Inače, vježba je dobila ime po njemačkom gradu Torgau koji simbolizira suradnju SAD-a i Rusije tijekom II. svjetskog rata, a ovogodišnja, treća po redu, trebala se održati u području Volge, preciznije, regije Nižnij Novgorod.

JURMALA

Baltički sporazumi

Ministri obrane triju baltičkih zemalja Estonije, Letonije i Litve su 29. i 30. kolovoza održali sastanak u letonijском gradu Jurmali. Nakon sastanka, potpisali su zajedničku izjavu. U njoj se ističe potreba za povećanjem stupnja interoperabilnosti kopnenih vojski triju zemalja, koja bi mogla rezultirati zajedničkim sudjelovanjem u NATO-ovim snagama za odgovor. Također, tri zemlje razvijat će zajedničko Baltičko obrambeno učilište. Postignut je i dogovor da će se zračno nadgledanje baltičkog teritorija drugih NATO-ovih država produljiti barem do 2018. godine.

CANBERRA

Zaštita za ministra

Na slici vidimo australskog ministra obrane Brendana Nelsona kako navlači svoju zaštitnu opremu. Naime, ministar je krajem kolovoza posjetio australske trupe stacionirane u Iraku, u sklopu koalicije. Da bi kompletirao posjet, Nelson je morao obići nekoliko mjesta. Naime, Australci u Iraku imaju više postrojbi, uključujući stožer, konjički odred, pješачku satniju, oklopnu postrojbu...Osim vojničkih zadaća, provode i operaciju Catalyst čiji je cilj obnova Iraka.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>

E-mail: hvojnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Uoči 3. međunarodnog simpozija "Multinacionalne vojnopolicijske postrojbe u operacijama podrške miru"

Ovogodišnji simpozij se razlikuje od dva prethodna: ima najviše sudionika i obrađivat će se najviše tema, a uz njega će se odvijati još neke aktivnosti vrlo bitne za sadašnje i buduće sudjelovanje naše Vojne policije...

Strana 4

Ispričaj VIII. hrvatskog kontingenta u misiju ISAF

Predsjednik Mesić je od pripadnika VIII. kontingenta zatražio da prije svega vode računa o osobnoj sigurnosti i sigurnosti svojih kolega, te da dostojno predstavljaju HV kao i hrvatsku državu

Strana 6

U Hrvatskoj održano svjetsko vojno prvenstvo u judu

Pod pokroviteljstvom CISM-e a u organizaciji MORH-a i OSRH-a u Vinkovcima je održano 32. svjetsko vojno prvenstvo u judu na kojem je sudjelovalo 279 natjecatelja i natjecateljica iz 35 zemalja svijeta...

Strana 12

Terorizam - asimetrična prijetnja

Američki Quadrennial Defense Review navodi kako će američke snage biti suočene sa "sve sofisticiranijim asimetričnim izazovima, uključujući uporabu kemijskog, biološkog i možda nuklearnog oružja...". Taj dokument predviđa i napade usmjerene na "informacijske sustave naših snaga te nacionalnu infrastrukturu"

Strana 21

Naslovniciu snimio Davor KIRIN

U očekivanju nove međunarodne misije

Ovogodišnji simpozij se razlikuje od dva prethodna: ima najviše sudionika i obrađivat će se najviše tema, a uz njega će se odvijati još neke aktivnosti vrlo bitne za sadašnje i buduće sudjelovanje naše Vojne policije u međunarodnim operacijama i suradnji...

— Domagoj VLAHOVIĆ —

Nedavna proslava 15. obljetnice za našu Vojnu policiju nije bila i početak "spavanja na lovorikama". Štoviše, prilikom našeg nedavnog posjeta Upravi VP-a, primijećena je užurbanost čak i veća od uobičajene. Razlog je organizacija 3. međunarodnog simpozija "Multinacionalne vojnopolicijske postrojbe u operacijama podrške miru", koji će se održati u Splitu od 11. do 14. rujna. Taj skup, za koji je, osim 13 hrvatskih predstavnika, ove godine potvrđen i dolazak minimalno 27 gostiju iz 11 zemalja, već postaje tradicionalan. Za njega je već poznato da se iza naizgled "fiksno" naslova krije širok dijapazon tema, razgovora i razmjena iskustava. No, posebnost ovogodišnjeg simpozija su dva događaja koji će se samo naizgled događati na njegovim marginama. Prvi događaj su bilateralni sastanci između predstavnika VP OS RH i poljske žandarmerije, te nizozemske VP. Drugi je sastanak Zapovjedno-nadzorne grupe buduće NATO Multinacionalne bojne VP-a. S obzirom na

taj gust raspored, najbolje informacije mogli su dati članovi Organizacijskog tima, vojni policajci: natporučnica Vlasta Zekulić, poručnica Maja Čavlović, te natporučnik Siniša Marolt. Naravno, nisu nas zaboravili podsjetiti i na dvojicu članova tima koji nisu bili s nama, pukovnika Dinke Barbarića (inače čelnika tima), te natporučnika Ozrena Lukendu. Inače, glavni teret organizacije snose Uprava VP-a, Zapovjedništvo HRM-a i 66. bojna VP-a.

Prilika za proširenje znanja kroz tuđa iskustva

Cilj osnovnog dijela Simpozija za hrvatsku je VP proširiti znanja i vještine koje se provode u operacijama podrške miru. Budući da Hrvati sudjeluju tek u jednoj misiji, nužno je redovito dobiti uvid u iskustva i razmišljanja kolega iz drugih zemalja. Organizacija skupa najbolji je način da se to i realizira. Dijapazon tema predavanja, kao i sastav gostiju, vrlo je širok. To pokazuje namjeru da se dobije uvid u sve detalje koji se tiču

VP-a i mirovnih misija. Ipak, sve su teme podijeljene u četiri osnovne skupine: Trenutačni multinacionalni vojnopolicijski projekti/aktivnosti, misije i zadaće, Standardni operativni postupci VP-a, problemi i rješenja, NATO i PFP aspiranti: Kako se pripremiti za sve zadaće i misije kao VP NATO-a, te Međunarodno pravo i njegova implikacija na rad VP u Operacijama podrške miru. O tim temama izlagat će vojni policajci iz Bugarske, Češke, Hrvatske, Irske, Italije, Kanade, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Poljske, SAD i Slovačke. Dakle, govorit će o svojim "domaćim" temama, ali prije svega o radu u multinacionalnim postrojbama u Afganistanu, Iraku, BiH, Kosovu... No, naši sugovornici su nas podsjetili da Hrvati na simpoziju neće samo slušati, i oni će izlagati. "Po vojnopolicijskom radu sigurno smo vodeća zemlja u regiji", njihov je zaključak, i kao takvi zasigurno imamo što za reći. Atraktivno zvuči činjenica da će se na ovom skupu intenzivirati pitanje dobivanja NATO-ovog

certifikata za naše Središte za obuku službenih pasa.

Ustrojavanje Multinacionalne bojne VP-a

S proslavom 15. obljetnice VP-a, u medijima je objavljeno i buduće ustrojavanje Multinacionalne bojne VP-a pod okriljem NATO-a. Tijekom splitskog simpozija, konačna će realizacija tog velikog događaja za VP, pa i OS RH itekako dobiti na čvrstini, i to sastankom Zapovjedno-nadzorne grupe bojne. Naime, upravo zemlje čiji će vojnici zajedno s hrvatskima činiti tu bojnu poslale su svoje najviše predstavnike na simpozij: Slovačka, Češka i Poljska, koja je voditelj projekta bojne. Iz Poljske na skup dolazi čelnik žandarmerije (koja ima funkciju VP-a, ali i neke "civilne" ovlasti), general bojnik Boguslav Paček. Njegov zemljak brigadir Waldemar Gutt načelnik je stožera poljske VP, te njihov predstavnik u Zapovjedno-nadzornoj grupi buduće bojne u kojoj sudjeluje po jedan predstavnik svake države.

Hrvatsku predstavlja načelnik Uprave VP-a brigadir Ivan Jurić, a Češku i Slovačku njegovi kolege general Oldrich Kubat i brigadir Stanislav Bero. Zapovjedno-nadzorna grupa bit će veza između vojnog dijela NATO-a i bojne, a splitski sastanak bit će treći ovogodišnji. Predviđeno

je da se svake godine sastaju 3-4 puta, a po potrebi i izvanredno. Oni će biti u mogućnosti odgovarati na zahtjeve NATO-a za eventualnom uporabom bojne, a sve odluke donosit će konsenzusom, naravno nakon konzultacija koje će provoditi u vlastitim zemljama, udovoljivši zakonima, pravilnicima i procedurama vezanim za nacionalno zakonodavstvo oko slanja pripadnika OS RH u misije. Inače, predviđeno je da se u zadaće ne mora slati cijela bojna, broj ljudi i opreme određivat će se po potrebi. U svakom slučaju, "uporaba snaga nikad se neće sprovesti na brzinu, biti neopravdana ili pretjerano riskantna". Grupa će dogovarati i zajedničke vježbe, trenaze i sastanke. Štoviše, već u studenom ove godine bit će održana prva stožerna vježba bojne u Gliwicama, Poljska. Za 2007., kad će

bojna biti službeno ustrojena, planirane su tri stožerne obuke. Sljedeće godine će biti održane dvije velike vježbe, s tim da će na svečanosti ustrojavanja, također u Gliwicama gdje se nalazi i stalno zapovjedništvo NATO MNMPBAT biti svih 273 pripadnika (od toga 31 pripadnik OS RH) bojne. U zapovjedništvu će se neki časnici i dočasnici rotirati, a neki će imati stalno mjesto.

Zanimalo nas je i kako su hrvatski vojni policajci reagirali na svoje nove međunarodne zadaće. "Nama je jako drago zbog toga. Imamo mogućnosti nastaviti naprednim ritmom, raditi, graditi i gledati". Zapravo, navodno se već čuju pitanja "kad ćemo u novu misiju?", kad će postrojba biti uporabljena? No, taj datum ne može se znati, može biti 2008., može biti nikada. Bez obzira na tu moguću ne-

■ Na simpoziju će među ostalima sudjelovati Nizozemci koji imaju jednu od najvećih VP u svijetu i naravno Poljaci, voditelji projekta Multinacionalne bojne VP-a

izvjesnost, uobičajen život i poslovi za naše pripadnike Multinacionalne bojne se ne mijenjaju, jer niti u njoj ne bi radili bitno drukčije zadaće nego ovdje. Naime, hrvatski vod u bojni bit će uglavnom sastavljen od pripadnika Antiterorističke satnije 66. bVP. Razlog tome je što su ostale postrojbe angažirane na svakodnevnom zadaćama vojne policije u zemlji.

S Nizozemcima o obuci vojnih pasa

Pomalo u sjeni ostaje i treći događaj tijekom splitskog simpozija: bilateralni sastanci hrvatskih vojnih policajaca s kolegama iz Poljske i Nizozemske. Što će biti glavne teme u razgovorima s Poljacima je jasno. Odnosit će se na Multinacionalnu bojnu. Zašto Nizozemci? "Imaju jednu od najvećih vojnih policija u svijetu, ima ih gotovo pet tisuća. Obnašaju i puno

vojnih policija na jednom mjestu mogu iznijeti svoja viđenja i pokušati otkloniti te probleme. Svake godine osjećamo sve veći ponos i zadovoljstvo što smo u prilici organizirati simpozij i pružiti domaćinstvo na tako visokoj razini. Broj zemalja sudionika iz godine u godinu se povećava. To znači da raste i zanimanje i da je problematika široko prepoznata. Također, Simpozij je i prilika za druge sastanke i prezentaciju naše VP i OS. Zanimljivo je i što će seminar biti u Lori, posebnu prezentaciju imat će HRM. Takvim načinom rada podižemo ugled i naše VP i OS-a", rekao je brigadir Jurić za Hrvatski vojnič. ■

Ispraćaj VIII. hrvatskog kontingenta u misiju ISAF

"Vi najviše pridonosite našem ulasku u NATO"

Predsjednik Mesić je od pripadnika VIII. kontingenta zatražio da prije svega vode računa o osobnoj sigurnosti i sigurnosti svojih kolega, te da dostojno predstavljaju HV kao i hrvatsku državu

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN —

Činjenica da u Afganistan uskoro odlazi već VIII. kontingent pripadnika OSRH, s najbrojnijim udjelom pripadnika VP-a, ne znači da se njima posvećuje manja pažnja nego naprimjer I. kontingentu, koji je probio led i čijim je odlaskom još prije tri godine počelo potpuno novo razdoblje za našu vojsku. Dokaz tome je da su naše vojne policajce iz VIII. kontingenta, 5. rujna, uoči odlaska, posjetili doista visokopozicionirani dužnosnici, na čelu s predsjednikom Republike i vrhovnim zapovjednikom OS RH Stjepanom Mesićem. Uz njega, u vojarnu "Croatia" stigli su i državni tajnik Mate Raboteg, načelnik GS-a OSRH general zborra Josip Lucić, skupina stranih vojnih izaslanika, te velik broj visokih predstavnika MORH-a i GSOS RH. Posjet je privukao i pozornost svih relevantnih medijskih kuća u Hrvatskoj.

Program je počeo postrojanjem Počasne bojne VP-a, dijela VIII. kontingenta, a nazočni gosti su potom mogli i razgledati dio opreme kojom će se naši vojni policajci koristiti u Aziji. Glavni dio programa bio je u kinodvorani vojarnje. Uz prigodni multimedijalni kolaž fotografija i filmova koje su snimili pripadnici prijašnjih kontingenata u Afganistanu, trojica najvažnijih gostiju obratili su se vojnicima u "pješčanim odorama". Prvi je govorio general Lucić, napomenuvši da je "sudjelovanje u mirovnim misijama najveće dostignuće OS RH u ovom trenutku", a važnost mu je još veća jer itekako pridonosi reformskim procesima kojima HV dostiže standarde kojima teži. Također, general je podsjetio i na nekadašnje razdoblje rata u Hrvatskoj i međunarodne postrojbe koje su se tada nalazile u našoj zemlji: "Upućujući snage u mirovne misije, na neki način vraćamo dugove onima koji su tada slali svoje postrojbe u Hrvatsku". Predsjedniku Mesiću general Lucić je izrazio zahvalu na "posebnoj pažnji koju posvećuje onima koji se upućuju u misije".

Državni tajnik Raboteg upozorio je da nam sudjelovanje u ISAF-u "daje kredibilitet za pozivanje na članstvo u euroatlantskim integracijama", te da Hrvatska "očekuje da se naše izvršavanje preuzetih obveza objektivno procijeni". Vojnim policajcima poručio je sljedeće: "Vi ste, gospodo, oni koji na terenu najviše pridonosite našem ulasku u NATO", te podsjetio da su u MORH-u "svjesni težine i opasnosti misije, ali cjelokupni obrambeni sustav brine o vašoj sigurnosti".

Predsjednik Mesić upozorio je na posebnosti hrvatskih vojnika u mirovnim misijama. "Hrvatska vojska uspostavila je mir na cijelom području Republike Hrvatske, a Olujom i drugim završnim bitkama donijeli smo mir cijeloj regiji. Stoga, vi u misiji imate iskustva više od drugih, i zbog toga ste posebno dobro prihvaćeni". Komentirajući izazove i opasnosti koje ih

čekaju, Predsjednik je od vojnika zatražio da "prije svega vode računa o osobnoj sigurnosti i sigurnosti svojih kolega", te na kraju zatražio da "dostojno predstavljaju HV, kao i hrvatsku državu". Na kraju je održana tiskovna konferencija. Izdvojiti ćemo odgovore na pitanja o mogućem opasnijem okruženju u Afganistanu za naš osmi kontingent, a s obzirom na posljednje događaje. Predsjednik je istaknuo da "uvijek postoji doza nesigurnosti i rizika, ali mi smo dugo u ISAF-u, a nismo imali gubitaka niti u ljudstvu niti u opremi. Naši vojnici odlaze pripremljeni i obukom i opremom. Rizik je sveden na minimum". S time se složio i general Lucić: "Ukoliko se ugroze u nekom segmentu povećavaju, isto tako se povećava i naša sposobnost na reakcije na njih". Postavljeno je pitanje i glede mogućeg sudjelovanja hrvatskih vojnika u UN-ovoj misiji u Libanonu: "Za sada nemamo formalne zahtjeve", rekao je Predsjednik, uz komentar da bi to bila posebna misija s potrebom osiguranja posebne opreme i edukacije vojnika. ■

Održan međunarodni znanstveni seminar o NATO-u

NATO -prošlost, sadašnjost, budućnost

U organizaciji Atlantskog vijeća Hrvatske i NATO Public Diplomacy Division, te uz potporu GS-a OSRH-a održan je međunarodni znanstveni seminar o NATO-u, a o transformaciji OS-a ka NATO savezu sudionike seminara upoznao je general bojnik Drago Lovrić

Napisao i snimio Dubravko BEDEKOVIĆ

Na međunarodnom znanstvenom seminaru o NATO-u pod nazivom *NATO - prošlost, sadašnjost i budućnost*, koji se održao od 28. kolovoza do 3. rujna na Šipanu uz ugledne predavače Fakulteta političkih znanosti iz Zagreba, predstavnike Ministarstva vanjskih poslova RH, predsjednika Euroatlantskog vijeća Slovenije i Atlantskog vijeća Hrvatske, savjetnika Predsjednika Republike za pitanja političkog sustava, izlagali su i predstavnici HV-a na čelu s general bojnikom Dragom Lovrićem.

U širokoj lepezi tema; od političko-ekonomskih pitanja, suradnje NATO-a i EU-a na području međunarodne sigurnosti, razmatranja rezultata provedenog istraživanja stavova javnosti o EU-u i NATO-u među mladom popula-

cijom na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, profesionalizaciji HV-a i njezinom putu u NATO, odnosima NATO-a i Rusije, polaznici seminara imali su priliku i od mr. Gabrielea Cascone iz Bruksellesa, časnika za odnose među zemljama i političke poslove, čuti o NATO-u danas.

S Oružanim snagama RH i njihovom transformacijom ka NATO savezu sudionike seminara upoznao je general bojnik Drago Lovrić, dok je natporučnica Vlasta Zekulić iz Vojne policije MORH-a prikazala život i rad vojnih policajaca u Afganistanu, a Dubravko Bedeković, časnik za odnose s javnošću 15. Potrbrijan pojasnio je

prilagodbu Oružanih snaga novim sigurnosnim izazovima i načine obučavanja i natjecanja ročnih vojnika, koji će, ako se odluče za vojni poziv, imati prilike ići u vojne misije pod okriljem UN-a i NATO-a.

General Lovrić je sudionike prvo upoznao s nastajanjem i razvojem HV-a, u složenim ratnim uvjetima, doktrinama koje su se u ratnom razdoblju prilagođavale situaciji i mo-

ne pojašnjava u dovoljnoj mjeri što za zemlju znači ulazak u NATO, a general Lovrić je istaknuo kako se i sam NATO nalazi u transformaciji, te je sve više politička, a ne samo vojna organizacija. Dekanica FPZ-a u Zagrebu prof. dr. Smiljana Leinert-Novosel, uvjeren je kako su slabi rezultati anketa o podršci NATO-u provedeni među studentskom populacijom plod nedovoljne informira-

nosti o započetim procesima.

Na kraju seminara su sami sudionici dali inicijativu za osnivanje ogranka Atlantskog vijeća po svim županijama. Tako je dožupanica Karlovačke županije Marija Fičurin kandidirala svoj grad, što je dr. Radovan Vukadinović načelno prihvatio, te obećao da će na sljedećem zasi-

Sudionici seminara

gućnostima ratovanja, kao i opreznom procesu demobilizacije gdje se u desetogodišnjem razdoblju itekako vodilo računa o socijalnom elementu, te se uspješno doći na projektiranu veličinu male i učinkovite vojske, koja će u svakom trenutku moći odgovoriti na sve današnje izazove.

Ovladavanje informacijsko-komunikacijskim znanjima, simulacija borbi pomoću najnovijih računalnih programa, uvođenje sofisticiranih oružja i tehnike dinamikom koju će odrediti sam razvoj ukupnog gospodarstva.

Prof.dr. Anton Bebler, predsjednik Euroatlantskog vijeća Slovenije konstatirao je kako struka u Hrvatskoj

jedanju AVH podržati takvu inicijativu. Zasigurno bi operacionalizacija takvog projekta, prvo u Karlovcu, a potom i u drugim županijskim središtima javnosti bolje davala na uvid sve ciljeve i mjere za ulazak u EU i NATO.

I ovaj put se pokazalo potrebnim stalno informirati javnost. Iako je ovdje riječ o stručnom dijelu javnosti, što se gotovo sve; od dugoročnog plana razvoja, strategije obrane i drugih dokumenata slobodno može naći na internetu, ipak se radi o vojnoj terminologiji, koja ovakvim izlaganjima postaje dostupnija, te se predrasude lakše prevladavaju. ■

Djelatnici SMVO-a održali jednomjesečni tečaj za vojne promatrače u Guatemali

Hrvatski pristup obuci zainteresirao i daleko iskusnije

Pukovnik Mijo Validžić i satnik Josip Štefanac nedavno su se vratili iz Guatemale gdje su u sklopu UN-a bili predavači, odnosno voditelji četverotjednog tečaja za vojne promatrače. Najveći razlog zbog kojih su časnici iz RH pozvani da kao prvi stranci vode tečaj u toj srednjoameričkoj državi je taj što smo u svijetu poznati i zanimljivi po završnoj vježbi koja je naš proizvod

Milenka PERVAN STIPIĆ, snimio Davor KIRIN, arhiva SMVO-a

Djelatnici iz Središta za međunarodne vojne operacije u Rakitju pukovnik Mijo Validžić i satnik Josip Štefanac nedavno su se vratili iz Guatemale gdje su u sklopu UN-a bili predavači, odnosno voditelji četverotjednog tečaja za vojne promatrače. Oni su bili prvi stranci instruktori tečaja na engleskom jeziku na kojem se okupilo 10-ak polaznika iz srednjoameričkih država Guatemale, Hondurasa i El Salvadora. Mjesto obuke bilo je u regionalnom Središtu za operacije potpore miru (skraćeno CREOMPAZ) u okolici grada Cobana (100 000 stanovnika), udaljenog oko 210 km od glavnog grada Guatemala Cityja.

Završna vježba - hrvatski proizvod

Tečajevi za vojne promatrače su unificirani od UN-a i izvode se pre-

■ Pukovnik Mijo Validžić i satnik Josip Štefanac bili su prvi stranci koji su vodili tečaj za vojne promatrače u Guatemali

■ Teorijski dio tečaja trajao je tri tjedna, s tim da su neke od najvažnijih tema bile popraćene i određenim manjim vježbama

ma zadanim modulima, s tim da su moguće manje modifikacije za svaku pojedinu zemlju. Ali, kao što nam rekoše naši časnici s kojima smo razgovarali nakon njihova povratka iz Guatemale, najveći razlog zbog kojih su časnici iz RH pozvani da kao prvi stranci vode tečaj u toj srednjoameričkoj

državi bio je taj što smo u svijetu poznati i zanimljivi po završnoj vježbi koja je naš proizvod. Naime, temeljni tečaj za vojne promatrače u HV-u se provodi od 2003. (dosad ih je održano sedam), i to teorijski dio u SMVO-u u Rakitju i završna, spektakularna vježba na vojnom poligonu na Korani i najnovije u Gašincima. O tome kakvu kvalitetu ima naš scenarij završne vježbe u obuci vojnih promatrača nedavno se na jednoj takvoj vježbi polaznika 7. međunarodnog tečaja na vojnom poligonu u Gašincima izjasnio umirovljeni brigadir finske vojske Juri Sarassolo

kazavši kako je došlo vrijeme da se i u finskoj vojsci upitaju rade li oni još uvijek tako dobro. Da ne bi bilo nejasnoća, bitno je reći da finska vojska ima 60-godišnje iskustvo u obuci vojnih promatrača, štoviše oni su prvi i počeli s takvom obukom u svijetu tako da je i danas Finska još uvijek "majka" svih centara za mirovne misije. A specifičnost naše završne vježbe je u tome, potvrđuju nam i naši sugovornici, što mi simuliramo stanje u misiji, odnosno pravimo takve scenarije da sve polaznike dovedemo u realne situacije kakve će zateći na terenu, što finski tradicionalni model obuke nema. Tako, primjerice, u pet dana završne vježbe polaznici najprije dobiju jedno zamišljeno područje misije s crtom odgovornosti, daju im se vozila i ostala potrebna oprema te uspostavi više zapovjedništvo. Uz to im se na pojedinim rutama pripreme određene izgredne situacije. Što ih je više, to je vježba kvalitetnija, kažu naši sugovornici, te dodaju da se na vježbama zna postaviti i do stotinu incidenata. Tim vježbama polaznike se prati i procjenjuje njihova sposobnost, odnosno radi se prosudba svakog pojedinca na osnovi zadanih kriterija.

Ljubaznost u svakoj prilici

Iako standardni tečaj za vojne promatrače traje tri tjedna i uvjet za njegov pristup je poznavanje engleskog jezika, tečaj u Guatemali je zbog dodatne nastave engleskog jezika za polaznike trajao tjedan dulje, a što je

otežavalo i sam proces nastave zbog neujednačenog znanja stranog jezika među polaznicima kojima je službeni jezik španjolski. Tako je, istaknuli su naši časnici, teorijski dio tečaja, odnosno rad u učionici trajao tri tjedna, s tim da su neke od najvažnijih tema bile popraćene i određenim manjim vježbama. Inače, na tečaju za vojne promatrače polaznici trebaju proći 20-ak tema, primjerice: upoznavanje sa strukturom UN-a, prava i obveze vojnih promatrača, kako organizirati rad vojnih promatrača, demobilizacija, razoružanje primjerice jedne ili istodobno dviju zaraćenih strana kao i reintegracija u civilni život, prepoznavanje oružja, ABKO, zaštita od mina, zaštita djece, organizacija rada na promatračkoj

postaji, civilno-vojna suradnja, zatim radiokomunikacije, prva pomoć i medicinska evakuacija, rad s medijima, prevencija stresa i dr.

Na naš upit o dojmovima iz te srednje razvijene srednjoameričke države, naši časnici su nam rekli kako ono što će najdulje pamtiti je ljubaznost ljudi na svakom mjestu i u svakoj prilici, kao i krajolik koji svjedoči o bogatoj prošlosti toga područja. Jer, Guatemala je dio kolijevke američkih Indijanaca Maja, koji su imali vrlo razvijenu kulturu o čemu jednim dijelom svjedoče i ostaci ruševnih palača i stubičastih piramida s hramovima na vrhu te kamenih stela prekrivenih reljefima i natpisima u Tikalu, danas turističkoj atrakciji, a nekada glavnom gradu minulog Majenskog carstva iz IX. st. ■

■ Završna vježba tečaja za vojne promatrače UN-a u kojoj se simulira stanje u misiji, odnosno polaznici se dovode u realne situacije kakve mogu zateći na terenu, proizvod je Hrvatske vojske

Pijeska do grla i kamena preko glave

Dok se u klečećem položaju namještam da na najbolji način fotografiram kamilu, ispod nogu primjećujem čudne kamenčiće i nekakve svjetlucave predmete. Neopisivo iskustvo. Pod nogama mi je ležalo bezbroj očuvanih fosila nekih prastarih žitelja Sahare...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIC

Moja prva službena ophodnja odvela me do jedne od najudaljenijih točaka u području odgovornosti TS Tifariti, u tzv. Bufer zoni, nadomak Berma. Prema dnevnim ophodnjama na nekim drugim promatračkim postajama, duljina ove moje prve nije ništa posebno. No, tih pređenih 300 km u oba smjera trajalo je punih sedam sati teške vožnje, po pustinji, bilo pješćanoj ili kame-nitoj. Bilo je tu pijeska do grla i kamena preko glave.

Fosili pod nogama

Moj slatki umor nagrađen je prolaskom kroz dosad meni nevidene i nedoživljene krajolike. Beduini su svuda oko nas, vječiti putnici i još poznatiji trgovci. Trenutačno se na ovim prostorima zadržavaju duže nego inače jer ih je kišna sezona nagradila obilnom vegetacijom, koja je osnova za prehranu sitne i krupne stoke. Novonikli pašnjaci pružaju im nevidene mogućnosti i oni to iskorištavaju na sebi svojstven način, premještanjem pokretne i nepokretne imovine onamo gdje hrane ima više. Nailazimo na krda kamila koje mirno pasu i uopće im ne smeta što mi prolazimo, nego samo lijeno pogledavaju prema našim automobilima. Zaustavljam svoje vozilo (inače su sva naša vozila Nisan Patrol - snažni, komotni i čak preluksuzni za ove terene) uz odobrenje svog navigatora i čelnika ophodnje, te svojim fotoaparatom pokušavam obuhvatiti sve što me okružuje. Svi ranije pročitani članci i naučene lekcije, kojih se prisjetim po potrebi, dobivaju pravi smisao kad ih u stvarnosti prepoznaš. Moju znatiželju budi sve što se kreće i sve što postoji oko mene. Dok se u klečećem položaju namještam da na najbolji način fotografiram kamilu, ispod nogu primjećujem čudne kamenčiće i nekakve svjetlucave predmete. Neopisivo iskustvo. Pod nogama mi

leži bezbroj očuvanih fosila nekih prastarih žitelja Sahare, svjedočeci da je nekoć ovdje bilo i veliko vodeno prostranstvo. Fosilni ostaci koralja, spužvi, školjki i svih tih mirnih žitelja vode, sada miruju u vrelom pijesku suhe Sahare. Koji li preobrat u povijesti i kakav kraj!? Kad naiđete na rijetko brdo, znajte da je kamenog sastava jer je jedino tako moglo opstati pod udarima valova nekadašnjeg mora. Većinom su ta brda zaravnjena idealnom plohom jer je voda izbrisala (bolje reći pomela, ispeglala) njihove vrhove, a na onim najvisočijim ćete lako uočiti gornju granicu te nekadašnje vodene površine.

Seljenje dina

Međutim, kako sve ne bi bilo bajkovito, svuda okolo su i tragovi nekih tužnih ljudskih okončanja. O ratu svjedoče mnogi zapušteni grobovi, koji su zbog nedavnih kiša i izniklog cvijeća možda ljepši nego ikada, ako je uopće umjesno govoriti o ljepoti grobova. Osim grobova, iz sahar-skog pijeska vire i svojom tupom bojom starog metala, upozoravaju zaostala neeksplozirana sredstva. Minskih polja ima na svim stranama i uz sve važnije točke iz starih sukoba i uz one koje mogu biti predmetom možebitnih novih ugroza. Problem je što je sve to u pijesku koji nije statičan. Ovaj pijesak ovdje se pomiče sa svakim daškom vjetrova, a u Sahari zna itekako puhati. Pješćane dine se svakodnevno preseljavaju, malo po malo, a s njima se otkrivaju i pokrivaju razna zaostala ubojna sredstva. Našli smo dvije kazetne bombe, uronjene u pijesak, a uz njih nekoliko tzv. zvončića. Za nas vojne promatrače postoje odgovarajući SOP-ovi koji takve situacije čine normalnim ali, pitam se, imaju li ovdašnji stanovnici dovoljno iskustva s tim stvarima i mogu li se obuzdati, posebice djecu, u istraživanju nečega što ih opasno privlači?! ■

Pustinjska vegetacija nakon kišne sezone

Počeci civilizacije

Ova su područja bila nastanjena s počecima civilizacije o čemu svjedoči i nalaz fosilnih ostataka Homo erectusa kod gradića Dmanisi. To je ujedno najstariji dokaz ljudskog postojanja u Zapadnoj Euroaziji...

Iz Gruzije Enam Gorinjac

Gruzija je doista zemlja duge i burne povijesti. Ta su područja bila nastanjena s počecima civilizacije o čemu svjedoči i nalaz fosilnih ostataka Homo erectusa kod gradića Dmanisi. To je ujedno najstariji dokaz ljudskog postojanja u Zapadnoj Euroaziji (1,8 milijuna godina).

U povijesti Gruzije smjenjivala su se razdoblja neovisnosti s razdobljima uglavnom nasilnih okupacija i priznavanja vlasti moćnijih susjeda. Kroz povijest, kao osvajači i gospodari ovih područja smjenjivali su se Mongoli, Turci,

■ Lokalno stanovništvo najviše vjeruje UN-u

Iranaci i Rusi. Najveći utjecaj ostavili su Rusi, vladajući gotovo cijelo vrijeme Gruzijom u zadnja dva stoljeća. Prvo su anektirali Istočnu Gruziju 1801. godine, a do 1871. godine i ostala gruzijska područja. Po završetku I. svjetskog rata u Rusiji je došlo do revolucije i propasti carskog režima. Nakon kratkotrajne državne zajednice s Armenijom i Azerbajdžanom, zvane Transkavkazija (dva mjeseca, 1918. godine), Gruzija je proglasila neovisnost. No, njezina je neovisnost trajala samo do 1921. godine, kada su Rusi izazvali invaziju i vratili Gruziju ovaj put pod boljševičku vlast. U sastavu SSSR-a nosi naziv Gruzijaska SSR i dijeli tešku sudbinu ostalih republika (progoni, logori, eliminacija neistomišljenika). Istodobno se događa brzi razvoj industrije i izgradnja infrastrukture u Gruziji. Tijekom II. svjetskog rata nije bilo borbi u Gruziji, ali su Gruzijci branili zajedničku državu na drugim ratištima, dok ih se manji broj priključio njemačkoj vojsci.

Povijest Abhazije i Gruzije je isprepletana, a prvi put Abhaska SSR dolazi u sastav Gruzijanske SSR 1931. godine. Počinje naseljavanje Abhazije s gruzijskim stanovništvom,

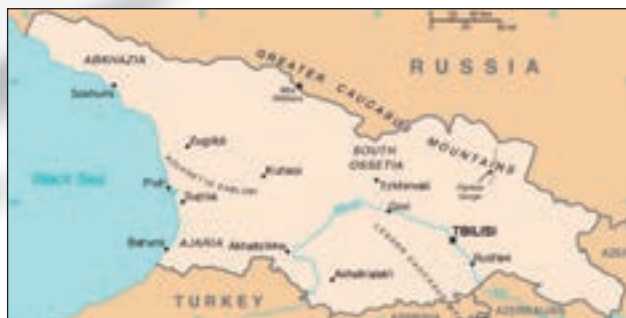
a od 1937. do 1944. je teško razdoblje Berijine strahovlade, kada se ukida abhaski jezik i zatvaraju abhaskе škole. U vremenu poslije II. svjetskog rata nastavlja se slična politika, da bi 1989. godine Abhazija proglasila neovisnost od Gruzije. Te godine neovisnost proglašavaju i Adžara i Južna Osetija. Dok je u Adžari situacija sređena i sada normalna, u Južnoj Osetiji je velika napetost i potencijalna opasnost od izbijanja novog sukoba.

Gruzija i Abhazija ratovale su 1992.-1993. godine, a manji sukob dogodio se i 1998. godine. Zanimljivo je da abhaski narod i vlast smatraju to svojim pobjedama jer su de facto obranili teritorij svoje nepriznate države.

Napad gusjenica

Posao vojnog promatrača je doista zanimljiv, nijedan dan nije sličan prethodnome. Često sam u ophodnji i prolazimo selima i kroz tri grada u području odgovornosti moga tima. Gradovi su Očamčira i Tkvarčeli, te rudarski gradić Akarmara. Stanovništvo je srdačno baš kao i većina lokalnih dužnosnika. Zanimljiva je organizacija vlasti, koja je umnogome slična onoj iz vremena bivšeg SSSR-a.

Ophodnje svakodnevno stižu s izvješćima o „napadima opasnog neprijatelja“ - gusjenica koje se hrane lišćem unosnih kultura. To je podignuto na visoku razinu, a s tim se počeo baviti i CIMIC (civilno-vojna suradnja). Zanimljivo je da lokalno stanovništvo najviše vjeruje UN-u ili su lokalni dužnosnici nemoćni da nešto sami riješe. Veliku pomoć pružaju nevladine organizacije iz drugih zemalja. U samome gradiću Gali situacija je mirna, dok je potkraj srpnja počelo s napetostima između Gruzije i Abhazije u dolini rijeke Kodori. No s dolaskom jeseni i ovdje se povećava stopa kriminala. S početkom ubiranja plodova mukotrpnog rada počinju i problemi za lokalno stanovništvo, a onda automatski i za nas. Puno je klasične „hajdučije“, pa tako nije rijetkost da čovjeka napadnu u njegovoj kući, premlate ga i odnesu sav njegov urod lješnjaka, mandarina i sl. Ima i najtežih oblika kriminala, ubojstava i što je zanimljivo otmica. ■

U Hrvatskoj održano svjetsko vojno prvenstvo u judu

Sportski duh u vojničkim redovima

Pod pokroviteljstvom CISM-e a u organizaciji MORH-a i OSRH-a u Vinkovcima je održano 32. svjetsko vojno prvenstvo u judu na kojem je sudjelovalo 279 natjecatelja i natjecateljica iz 35 zemalja svijeta, među kojima je bilo i nekoliko sudionika Olimpijskih igara te brojni vrhunski judo borci zahvaljujući kojima smo imali priliku vidjeti vrlo atraktivne borbe

— Marija ALVIR, snimio Mario JALŠOVEC —

Pod pokroviteljstvom Međunarodnog vijeća za vojni sport (CISM) a u organizaciji Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, u Vinkovcima je od 28. kolovoza do 5. rujna održano 32. svjetsko vojno prvenstvo u judu na kojem je sudjelovalo ukupno 422 predstavnika iz 35 zemalja svijeta. Ta brojka prije svega je obuhvaćala natjecatelje, ali i trenere, suce, liječnike i ostale službene predstavnike.

Svečanost otvorenja održana je 29. kolovoza na središnjem vinkovačkom trgu, a sljedećeg dana počela su natjecanja. U sklopu Prvenstva održane su ekipne i pojedinač-

ne judo borbe u kojima se pred međunarodnim sucima za mjesto na pobjedničkom postolju borilo 279 natjecatelja u po sedam težinskih te momčadskoj kategoriji za žene i muškarce. Među njima je bilo i nekoliko sudionika Olimpijskih igara te brojni vrhunski judo borci. Zahvaljujući njima, Vinkovčani i drugi gosti prvenstva imali su priliku vidjeti vrlo izvrsne judo borbe, a jaka konkurencija učinila ih je još atraktivnijima.

Prijateljstvom kroz sport

Otvarajući Prvenstvo, ministar obrane Berislav Rončević izrazio je želju da ono protekne u duhu me-

đusobne tolerancije i fair playa te je ujedno istaknuo važnost održavanja sportskih vojnih natjecanja radi promidžbe gesla CISM-e - *prijateljstvom kroz sport*, izazivši nadu da će i ovo biti prigoda za stvaranje novih prijateljstava među pripadnicima raznih vojski svijeta. "Ovo je najveći sportski događaj koji ove godine organizira Hrvatska vojska, a ujedno je i jedan od najvažnijih događaja u ovogodišnjem kalendaru CISM-e", istaknuo je načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić na svečanosti zatvaranja Prvenstva, a predstavnik CISM-e, rumunjski brigadir Stefan Margineaou, pohvalio je dosadašnje napore

OSVAJAČI ZLATA

ŽENE

do 48 kg-Dimitru (Rumunjska)
do 52 kg-Karitonova (Rusija)
do 57 kg-Filzmoser (Austrija)
do 63 kg-Heill (Austrija)
do 70 kg-Sraka (Slovenija)
do 78 kg-Yang (Kina)
više od 78 kg- Wu (Kina)
ekipno- Narodna Republika Kina

MUŠKI

do 60 kg- Paischer (Austrija)
do 66 kg- Mitterfellner (Austrija)
do 73 kg- Georgijev (Bugarska)
do 81 kg- Ciano (Italija)
do 90 kg- Iliadis (Grčka)
do 100 kg- Palkovacs (Slovačka)
više od 100 kg- Mihaljin (Rusija)
momčadski- Rusija

hrvatskih Oružanih snaga u organizaciji 32. SVP u judu, kao i nekoliko ranije održanih sportskih vojnih natjecanja.

O organiziranju i provedbi Prvenstva, kao i o svim sudionicima brinuli su se pripadnici 3. korpusa HKoV-a i 3. gombri izravno zaduženi za realizaciju tog velikog natjecanja, a zapovjednik 3. korpusa brigadni general Zvonko Peternel također je ukazao na važnost boljeg međusobnog upoznavanja te je ujedno izrazio nadu da će svi sudionici prvenstvo ponajviše pamtili

upravo po stjecanju novih prijateljstava. Bila je to izvrsna prigoda za promidžbu sportskog duha u vojničkim redovima, a s obzirom na doprinos lokalnih vlasti i hrvatskih civilnih judo klubova, ujedno i primjer dobre civilno-vojne suradnje.

odličja uzeli su Austrijanci. Iako nisu uzeli mnogo medalja, u posjedu austrijskih predstavnika našlo se čak četiri zlata. Osim njih, istaknuli su se predstavnici Italije i Kine, dok od čak sedam bjeloruskih medalja niti jedna nije bila zlatna. Nažalost,

Odličjima su se na Prvenstvu okitili predstavnici ukupno šesnaest zemalja, što govori o ravnopravnoj konkurenciji. Nažalost, niti jedna medalja nije ostala u Hrvatskoj

Glede rezultata, dominirale su nacije u kojima je judo i inače razvijen kao sport. Najplodniju "žetvu" medalja imala je Rusija, kojoj je od ukupno 64 podijeljene medalje pripalo čak 12. No, najviše najsajnijih

naši predstavnici nisu se okitili niti jednim odličjem, očito je da ovaj put "domaći teren" nije predstavljao prednost. Inače, domaćin sljedećeg VSP-a bit će Indija, i to 2007. tijekom 4. svjetskih vojnih igara ■

MEDALJE

ZEMLJA	Z	S	B	UKUPNO
Austrija	4	1	0	5
Rusija	3	4	5	12
Kina	3	3	2	8
Italija	1	1	7	9
Slovenija	1	1	1	3
Grčka	1	1	0	2
Bugarska	1	0	0	1
Rumunjska	1	0	0	1
Slovačka ¹	0	0	1	
Bjelorusija	0	2	5	7
Brazil	0	1	4	5
Uzbekistan	0	1	4	5
Nizozemska	0	1	1	2
Azerbajdžan	0	0	1	1
Estonija	0	0	1	1
Poljska	0	0	1	1

Luka MARIN, ragbijaš "Zagreba" i ročnik Sportske satnije

Ragbi je idealan za vojnike

"Kad bi se tražio idealan loptački sport za vojnike, mislim da je to ragbi. Razvija borbenu duhu, zajedništvo, snagu i brzinu. Bio bi i prilika za natjecanja svuda po Europi", rekao nam je hrvatski reprezentativac, koji za svoj sport tvrdi da može biti primjer u *fair playu*...

Domagoj VLAHOVIĆ

Hrvati, nažalost, znaju puno više o američkom nogometu ("football") nego o ragbiju. Čemu riječ "nažalost"? Vrlo jednostavno, američki nogomet se u našoj zemlji tek počeo igrati, za razliku od ragbija, igre iz koje je football i potekao, a koja je u Europi vrlo popularna. U Hrvatskoj nije tako, ali ragbi ipak ima tradiciju. Budući da je našem čitateljstvu sigurno prilično nepoznat, razgovor s reprezentativnim ragbijašem "Zagreba" Lukom Marinom (25) predstavljao je zgodnu prigodu da ovaj ročnik Sportske satnije predstavi svoj sport.

Tvrđnja da je u Zapadnoj Europi i drugdje ragbi vrlo popularan može se potkrijepiti i činjenicama?

Zanimljivo je da na francuskom državnom stadionu Stade de France rekord gledanosti drži ragbi utakmica, a ne nogometna. Bila je riječ o 80 000 gledatelja. Nemam neke podatke o broju igrača, ali ragbi je rasprostranjen po cijelom svijetu. Tako je čak i u Sjevernoj Americi, ne može se mjeriti s footballom, ali SAD i Kanada imaju izvrsne ragbi reprezentacije. Inače, u Europi najjači su sudionici Kupa šest nacija: Engleska, Škotska, Wales, Irska, Francuska i Italija. Na južnoj hemisferi ističu se Južnoafrička Republika, Novi Zeland i Australija. To je sami svjetski vrh.

Nekoliko riječi o povijesti ragbija?

Nastao je u Velikoj Britaniji, brzo se proširio u Francusku i dalje, u Europu i anglosaksonske kolonije. U Hrvatskoj znam da je RK Zagreb utemeljen 1964., a i ostali hrvatski klubovi negdje u to doba. Dakle, postoji tradicija, makar postoji mali broj igrača i klubova. Danas su to Zagreb, Rijeka, Mladost (Zagreb), splitska Nada, Makarska i Sisak. Nedavno je osnovan i Knin.

Možemo li čuti neka osnovna pravila?

Kao prvo, postoji više verzija, a najpopularnije su s 15, 13 i 7 igrača. "Sedmica" se više igra u ljetnim mjesecima, a ostale u ostalim. Evo, nedavno sam se vratio iz Moskve, s finala Europskog prvenstva u "sedmici". "Trinaestica" je najpopularnija u Australiji i na sjeveru Engleske. "Petnaestica" je uopće najpopularnija i najrasprostranjenija. Za razliku od igrača footballa, nemamo kaciga niti ostalih

"dodataka". Odjeveni smo kao nogometaši: dres, gaćice i kopačke. Što se tiče pravila, možemo ih jednostavno sumirati: rukom je dopušteno dodavati samo unatrag, a nogom se puca naprijed, ali trebate paziti jer postoji pravilo zaleđa kao u nogometu. U ragbiju ne postoji klasična podjela igrača na napad i obranu, svi igraju sve. Neki stvaraju prednost snagom, a neki brzinom i agilnošću. Postoje dvije vrste pogodaka: polaganje, poput "touchdowna" u footballu, u kojem morate pritisnuti loptu u područje terena oko protivničkog gola. To donosi pet bodova.

Potom, slijedi pretvaranje, igrač nogom može pucati na gol, i to vrijedi još dva boda. Nogom je na gol moguće pucati bilo kad, ali to mora biti udarac iz odskoka. Vrijedi tri boda. To baš nije jednostavno. Također, postoji i ekvivalent slobodnog udarca u nogometu, prilikom kojeg možete pucati na gol. I to vrijedi tri boda.

Laicima u oči upada i dio igre kad se u jednu skupinu naguraju svi igrači i pokušavaju doći do lopte.

To se zove "skup", i način je izvođenja lopte. Poslije prekida, koji najčešće nastaje zbog ispadanja lopte, igra se prekida. Lopta pripadne protivnicima, i po osam igrača svake ekipe se "skupe", te se bore za loptu. Ako momčad koja "izvodi" loptu pravilno izvede postupak, lopta u 90 posto slučajeva pripada njima.

snimio D. VLAHOVIĆ

Uz ragbi se često vezuje i blato, niste razmaženi glede kakvoće travnjaka?

Većina ragbijaških slika dolazi iz Engleske i Škotske, gdje često pada kiša pa ima i blata. Naše utakmice se zbog loših vremenskih prilika ne odgađaju, pa...

Svakako je najpoznatija karakteristika ragbija kontakt i oštra igra. Što je dopušteno, a što nije?

Nema klizećih startova nogom, kao u nogometu. Ne smijete gurnuti čovjeka, udariti ga šakom ili nogom, strogo je zabranjeno obaranje zahvatom oko vrata, te dizanje protivnika iznad ramena. Poanta je srušiti protivnika na zemlju. Kad je oboreni igrač na podu, mora ispustiti loptu i oni koji su na nogama nastoje je zgrabiti. Momčad koja ju je imala želi ju "reciklirati", tj. ponovno uporabiti. Protivnici to žele spriječiti.

Hrvati više znaju o američkom footballu nego o ragbiju?

To je točno, makar je nedavno kod nas osnovan i football klub. No, presudan utjecaj imaju američki filmovi, u kojem je prikazivanje footballa česta pojava. Prevoditelji ga znaju prevesti u ragbi, pa dolazi do zabune.

Prijeđimo na Vašu sportsku karijeru. Zašto ragbi?

Moj tetak je bio uspješan igrač istog kluba u 70-im i 80-im. Zbog njega sam došao i ostao. Roditelji su, normalno, bili skeptični. Počeo sam s 13 godina.

Je li snažna fizička konstitucija presudna pri prvoj selekciji, ili se ona kod većine igrača stječe kasnije?

I jedno i drugo. Kao klinac nisam odskakao snagom. U Hrvatskoj je ragbi amaterski sport i mi smo entuzijasti. Većina nas trenira i samostalno, pratimo sve svjetske ragbijaške trendove i ulažemo u sebe. Kroz godine treninga očvrstnete, tijelo se navikne na kontakte, ali tu je i puno sati teretane.

Iako Vaš sport nije nimalo nježan, stječe se dojam da u potpunosti vlada duh fair playa?

Možda sam malo pristran, ali definitivno se slažem s time. Sportski duh vidi se i u odnosima među protivničkim igračima i u poštovanju prema sucu. Ragbi može biti i jest primjer svim loptačkim sportovima. Možda je to tako jer vuče podrijetlo iz britanskih "gospodskih" škola i fakulteta.

Crpi li se Vaš entuzijizam i iz činjenice da kao ragbijaš dosta putujete?

Već kao junior nastupio sam u Walesu, na Svjetskom kupu 1999. Ove godine bio sam u Australiji na turniru "sedmice", s kojom se i najviše putuje. S "petnaesticom" igram Europsko prvenstvo, tijekom dvije godine u svojoj jakosnoj skupini dvokružno igramo utakmice i dosta putujemo. Zbog jakosnih skupina, a i same igre, u ragbiju nema puno iznenađenja. Nije kao u nogometu: slabiji ste, zabijete gol,

igrate "bunker" i pobijedite. Kvalitativne razlike su velike, Hrvatska protiv npr. Škotske može igrati deset utakmica, sve će izgubiti.

Kako je, iz perspektive hrvatskog ragbijaša, gledati pune svjetske stadione i zvjezdani status ragbijaša u inozemstvu?

Naravno, sigurno je da bi se ponekad rado našao na njihovom mjestu, ali i mi imamo relativno dobre mogućnosti da bar pogledamo vrhunski ragbi. Svjetske utakmice su od Zagreba daleko dva sata, u Trevisu, gdje egzistira jedan od najjačih europskih klubova. Nekoliko puta sam bio tamo.

Sa samostalnošću Hrvatske u našu su zemlju stigli i novi reprezentativci, igrači našeg podrijetla rođeni u Oceaniji? Jesu li oni podigli naš ragbi?

Svakako, donijeli su veliki entuzijizam i na njihovim "krilima" postigli smo i neke vrijedne rezultate. Najupečatljiviji dojam ostavili su Novozelandani Matthew Cooper i Frano Botica, bivši reprezentativci te ragbijaške velesile. S Boticom mi je bila čast i trenirati. Inače, i sad se radi na tome da naš ragbi napreduje, ali baza igrača je jednostavno premala.

U nekim velikim svjetskim vojskama, ragbi i srodni sportovi vrlo su popularni. Bi li on, s obzirom na karakteristike, bio koristan i za sportski život hrvatskih vojnika?

Kad bi se tražio idealan loptački sport za vojnike, mislim da je ragbi taj. Razvija borbeni duh, zajedništvo, snagu i brzinu. Bio bi i prilika za natjecanja svuda po Europi. Inače jako sam zadovoljan svojim ročništvom u Hrvatskoj vojsci. Nama sportašima u sve-mu se izlazi u susret. ■

Luka Marin (desno) uz pomoć suigrača najviši u skoku

Bushmasteri za Nizozemce

NIZOZEMSKO je ministarstvo obrane koncem srpnja sklopilo ugovor s australskom tvrtkom ADI o dostavi 25 kotačnih oklopnih vozila Bushmaster pogonske konfiguracije 4x4. Riječ je o vozilima koja će rabiti nizozemski vojnici raspoređeni u Afganistanu kao oklopne transportere i ophodna vozila. Uz Bushmaster u natječaju su sudjelovala i vozila europskih tvrtki BAE Systems s vozilom RG-31 Nyala, Iveco s vozilom LMV i KMW s vozilom Dingo 2. Jedan od važnijih uvjeta bila je brzina dostave. Australci su se obvezali dostaviti sva vozila do polovice rujna ove godine.

Razlog zašto ADI može dostaviti vozila za samo dva mjeseca leži u odluci australskog ministarstva obrane koje je dopustilo da se 25 već dovršenih vozila za potrebe australske vojske prepuste Nizo-

zemcima. Razliku će australska vojska nadoknaditi kasnije, a s obzirom na to da već imaju oko 150 operativnih Bushmastera neće biti većih problema. S druge strane, to je vrlo važno Nizozemcima jer imaju postrojbe na terenu i vozila im žurno trebaju.

Nizozemski će Bushmasteri proći modernizaciju koja obuhvaća ugradnju standardne komunikacijske opreme nizozemske vojske. Osim toga, na 12 će se vozila ugraditi laka besposadna kupola SWARM i termalna kamera Claire. Poslove modernizacije vodit će ni-

Australian DoD

zozemska podružnica tvrtke Thales.

Bushmaster je napredno oklopno vozilo dobre pokretljivosti i oklopne zaštite koje se pokazalo izvrsnim za razne mirovne misije. Zahvaljujući podnici izvedenoj u obliku plitkog slova V Bushmaster ima dobru zaštitu od mina.

M. PETROVIĆ

Gripen pojačava bugarsku kampanju

U BUGARSKOM ministarstvu obrane 23. kolovoza predstavnici tvrtke Gripen International i švedskog ministarstva obrane održali su prezentaciju svoje ponude bugarskom ratnom zrakoplovstvu, odnosno ponude višenamjenskih borbenih aviona JAS 39C/D Gripen. Ta prezentacija bila je švedski sveobuhvatni odgovor na bugarski zahtjev za dostavom informacije, a s obzirom na sadržajnost prezentacije, odnosno odgovora, te na sastav švedskog izaslanstva na bugarskoj

prezentaciji, nju se može smatrati vrlo konkretnom i izravnom švedskom ponudom bugarskom ministarstvu obrane, odnosno njezinom ratnom zrakoplovstvu.

Tijekom prezentacije predstavljen je, kako to u tvrtki Gripen International ističu, paket ponude koji uz 16 aviona (12 jednosjednih inačica JAS 39C i 4 dvosjedne inačice JAS 39D) sadrži i višestruku logističku potporu u održavanju aviona, kompletnu potporu u obuci letačkog i zrakoplovno-tehničkog sastava, a kompletan ugo-

vor sa švedske strane bio bi podupiran uz ministarstvo obrane i švedskim multinacionalnim kompanijama, čime se bugarskom gospodarstvu nudi 100 % offset aranžman. Švedski ponuđači navode kako bi bugarski Gripeni bili u cijelosti NATO interoperabilni, s mogućnošću nošenja široke lepeze europskog i američkog zrakoplovnog naoružanja, bili bi opremljeni sustavom za opskrbu gorivom u zraku, sa standardnim NATO taktičkim data link sustavom Link 16, te u cijelosti autonomnim TIDLS (Tactical Information Data Link System) sustavom.

Tijekom svoje prezentacije švedski ponuđači su istaknuli i mogućnost dogovaranja vrlo fleksibilnog sustava financiranja bugarske kupnje novih aviona, kako bi se što je više moguće olakšao teret koji bi kroz višegodišnje razdoblje trebao nositi bugarski državni proračun, što bi istodobno s druge strane bilo podupirano od švedske vlade.

I. SKENDEROVIĆ

Uređaj UPSTART

BRITANSKA tvrtka QinetiQ razvila je UPSTART, mehanizirani uređaj za brzo penjanje po konopcu. Razvijen je ponajprije za operacije specijalnih snaga, ali nesumnjivo će naći primjenu i u ostalim dijelovima vojske te u drugim civilnim organizacijama. Vjerojatni su korisnici vatrogasci, gorska služba spašavanja, alpinistički klubovi i slične organizacije kojima je penjanje po konopcu svakodnevna aktivnost.

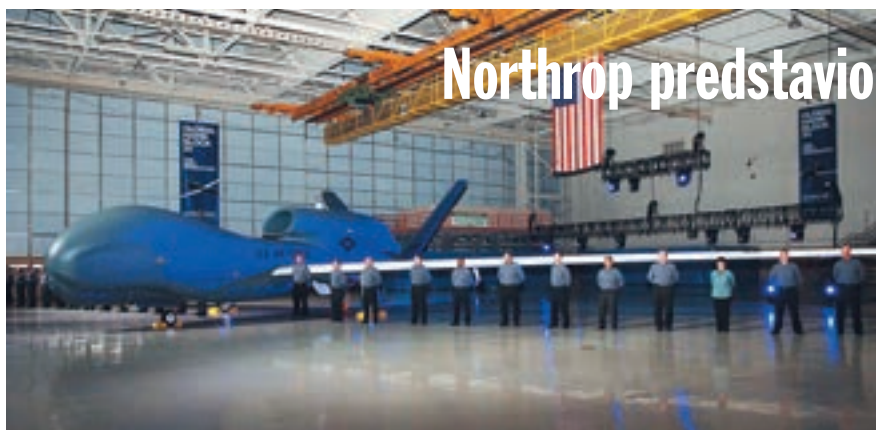
UPSTART je uređaj mase manje od 15 kilograma, a može nositi osobu s opremom mase do najviše 200 kilograma. Brzina penjanja je oko 3 metra u sekundi.

Uređaj UPSTART konstruiran je za djelovanje u širokom temperaturnom rasponu, od -18 do +50 stupnjeva C. S jednim punjenjem ima dovoljno energije da prevali oko 200 metara konopa, a ponovno punjenje baterija traje 60 do 90 minuta.

Razlog zašto su uopće u QinetiQu razvili UPSTART je u tome da

onima koji se moraju penjati po konopcu u sklopu svojih profesionalnih dužnosti, a nakon penjanja slijedi nova komplicirana i opasna zadaća, omogućiti što brže i jednostavnije penjanje. Najveća je prednost u tome što nakon penjanja osoba nije umorna kao što je to slučaj kod običnog penjanja uz uporabu samo tjelesne snage. Tako je umor uspješno eliminiran i omogućava korisniku UPSTARTA da se nakon penjanja s mnogo više energije posveti idućoj zadaći. QinetiQ očekuje kako će za UPSTART-om vladati velik interes na domaćem i međunarodnom tržištu.

M. PETROVIĆ

Northrop predstavio novi Global Hawk

U SKLOPU svojih postrojenja u kalifornijskom Palmdaleu tvrtka Northrop Grumman službeno je predstavila novu inačicu svoje bespilotne letjelice Global Hawk. Riječ je o znatno poboljšanoj inačici koja nosi oznaku RQ-4 Block 20 Global Hawk. Predstavljena letjelica je 17. primjerak Global Hawka, odnosno dosad je proizvedeno ukupno 16 letjelica Block 10 inačice koje se s velikim uspjehom rabe za brojne zadaće izviđanja iz zraka. Block 10

serijom posebno su zadovoljni u američkom ratnom zrakoplovstvu jer po uvođenju u operativnu uporabu, odnosno slanja na područje borbenih operacija ostvareno je više od 6500 sati naleta u zadaćama borbe protiv terorizma. Tijekom tih zadaća Global Hawk Block 10 bio je od velike važnosti za precizno otkrivanje lokacije terorističkih skupina i njihovih aktivnosti, a također s velikim uspjehom rabljen je i u akcijama njihovog neutralizira-

nja. Zahvaljujući svojoj naprednoj unutarnjoj opremi Global Hawk pruža slikovni prikaz vrhunske kvalitete u svim meteo uvjetima, danju i noću, odnosno omogućava prikaz situacije na terenu u realnom vremenu, čime znatno olakšava donošenje odluka, odnosno vođenje operacija.

Block 20 inačica u odnosu na svog prethodnika nosi prije svega znatna strukturalna poboljšanja zmaja letjelice i pogonske skupine, zahvaljujući kojoj Block 20 ima dva i pol puta više snage. Uz to, u Block 20 ugrađen je novi poboljšani paket elektrooptičke, navigacijske i komunikacijske opreme, a karakterizira ga i veći vrhunac leta u odnosu na 20800 m koliko ima Block 10, te veći dolet nego što ga ima Block 10 a to je 7500 km.

I. SKENDEROVIĆ

Modernizacija M113

BRITANSKA tvrtka BAE Systems sklopila je ugovor s američkom kopnom vojskom (US Army) o modernizaciji oklopnih transportera M113. Ugovor je vrijedan više od 126 milijuna USD, a pokriva modernizaciju 500 transportera u inačicu M113A3.

M113 je oklopni transporter koji definitivno više ne ispunjava zahtjeve koji se postavljaju pred moderna borbeno vozila prve crte ali, uz odgovarajuće modifikacije može se rabiti za brojne zadaće. Pogodan je za razne logističke zadaće,

pomoćne borbene zadaće i obavljanje drugih zadaća koje ne zahtijevaju izravno djelovanje na najopasnijim područjima.

Poslove modernizacije obavljat će pogon BAE Systemsa u Annistonu u američkoj saveznoj državi Alabami koji je 1994. prošao opširnu modernizaciju i sad ispunjava najstrože norme. Pogon u obavljanju te modernizacije blisko surađuje s remontnim zavodom američke kopnene vojske smještenim također u Annistonu.

M. PETROVIĆ

BAE Systems

Turska pripremila plan obnove mornaričke flote

NAJVEĆI turski mornarički programi, u ovoj godini prolazit će najkritičnije faze svoje provedbe, pri čemu će budućnost pojedinih ugovora isključivo ovisiti o naporima Turske u pridruživanju Europskoj uniji.

Posljednja inačica plana obnove flote brodova turske ratne mornarice sadrži 12 različitih programa koji uključuju nabavu podmornica sa zračno neovisnim pogonom (air-independent propulsion - AIP), borbenih i patrolnih brodova, desantno transportnih i jurišnih brodova, brzih amfibijskih plovila te modernizaciju postojeće flote podmornica. U skladu s izjavama najviših dužnosnika, najveći prioriteti dani su programima modernizacije postojećih i nabavi novih podmornica te

nabavi novih borbenih brodova. Budućnost preostalih programa, uvelike će ovisiti o mogućnostima njihova financiranja i razvoju političke situacije spram Europske unije.

Predvodnik plana obnove je ratni brod MILGEM, a označava turski akronim za nacionalni brod, pri čemu je uloženo 1,4 milijar-

de dolara za projekt i gradnju 12 ratnih brodova namijenjenih protu-podmorničkoj i protuzračnoj borbi, patroliranju i izviđanju, traganju i spašavanju te pri antiterorističkim i obalnim zadaćama. Do 2012. planira se izgraditi osam takvih brodova dok bi preostala četiri bila završena do 2014. Ovaj program pokrenut je 1996. kako bi se obnovila zastarjela turska flota patrolnih brodova koja je obuhvatila radove na brodskoj strukturi i modernizaciji zapovjedno-kontrolnog sustava.

Turski plan obnove flote također uključuje potpisivanje ugovora vrijednog 200 milijuna

dolara u listopadu ili studenom ove godine s njemačkim brodogradilištem HDW o modernizaciji elektronike i pogonske opreme na četiri postojeće podmornice: Yildiray, Batiray, Doganay i Dolunay. Pri tome turska vlada zahtijeva da se četvrtina ukupnih radova na podmornicama obavi u suradnji s lokalnim tvrtkama. Trenutačno se očekuju odgovori na upite poslane u ožujku ove godine za kupnju četiri podmornice sa zračno neovisnim pogonom.

Dosad je turska vlada odobrila 160 milijuna dolara za 16 patrolnih brodova, 40 milijuna dolara za spasilacki brod namijenjen podmorničarima, 190 milijuna dolara za desantni brod te 200 milijuna dolara za osam brzih amfibijskih plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

Početak danskog programa patrolnih brodova

DANSKO ministarstvo obrane odobrilo je sredstva za gradnju tri nova patrolna broda koji će činiti novu klasu u danskoj mornarici. Polaganje kobilice i početak gradnje prvog broda očekuje se u listopadu 2007.

Glavne značajke koje odlikuju novu klasu patrolnih brodova su duljina 138 metara i standardna istisnina od 6200 tona pri čemu postiže najveća brzinu od 28 čvorova. Preostale karakteristike ovih brodova su:

- sletno-poletna paluba i hangar

za smještaj jednog većeg mornaričkog helikoptera te prostor za smještaj bespilotne letjelice,

- jedan OTO Mela-
ra Super Rapid top kalibra 76 mm smješten na pramčanom dijelu,

- jedan OTO Mela-
ra Super Rapid top kalibra 76 mm

ili Millennium sustav naoružanja namijenjen neposrednoj borbi smješten na sekundarnoj poziciji,

- jedan Millennium sustav naoružanja smješten iznad helikopterskog hangara,

- dva 12-cijevna Mk56 Evolved Sea Sparrow lansera,

- dva modula za

ukupno 16 Harpoon projektila,

- jedan Mk41 sustav za okomito lansiranje Standard SM-2 zemlja-zrak projektila kao i za Tomahawk projektele ako bude zahtjeva,
- dva trostruka lansera za MU-90 laka torpeda.

Ukupno je odobreno 800 milijuna američkih dolara kojim će se financirati projekt, gradnja brodova te nabava i ugradnja većine opreme.

M. PTIĆ GRŽELJ

U BUGARSKOJ zrakoplovnoj bazi Krumovo, pred brojnim visokim bugarskim i francuskim dužnosnicima, 28. kolovoza obavljena je primopredaja prvog helikoptera Eurocopter AS 532 AL Cougar. Riječ je o prvom od ukupno 18 naručenih helikoptera za bugarsko ratno zrakoplovstvo. Potkraj 2004. bugarsko ministarstvo obrane zaključilo je s tvrtkom Eurocopter ugovor kojim će od 2006. do 2009. bugarskim oružanim snagama biti dostavljeno 12 helikoptera Eurocopter AS 532 AL Cougar, dok će 6 helikoptera Eurocopter AS 565 MB Panther biti dostavljeno od 2010. do 2011. godine. Vrijednost sklopljenog

ugovora procjenjuje se na 360 milijuna eura. U bugarskom ratnom zrakoplovstvu navode kako je to doista povijesni trenutak za njih jer je nakon njihovog službenog pristupanja NATO zajednici u ožujku 2004. ovom primopredajom novog helikoptera i stvarno počela nova era uvođenja u operativnu uporabu zapadnih zrakoplova, u odnosu na dosadašnje razdoblje u kojem je prevladavala isključivo ruska zrakoplovna tehnika. Uz francuske helikoptere bugarsko ministarstvo obrane nedavno je također naručilo i zapadne srednje transportne avione C-27J. Očekuje se da se to dogodi i u predstojećem natječaju za višenamjenski borbeni avion nove generacije.

U bugarskom ratnom zrakoplovstvu navode i to kako s novim transportnim helikopterima znatno povećavaju razinu svoju unutarnje ope-

Bugarskoj dostavljen prvi Cougar

rabilnosti, a isto tako s novim helikopterima dobit će novu kvalitetu i u interoperabilnosti u sklopu NATO zajednice.

Osam novonabavljenih bugarskih Cougara u ratnom zrakoplovstvu rabiće se za klasične taktičke zadatke prijevoza/evakuacije ljudstva i razne opreme, kako u vojne tako i u civilne svrhe. Preostala 4 Cougara bit će namijenjena za zadatke borbenog traganja i spašavanja (CSAR), te će u tom smislu biti opremljeni dodatnom opremom. S druge strane, 6 helikoptera Panther, naručeni su za potrebe bugarske ratne mornarice, rabiće se za mornaričko izviđanje, SAR zadatke, te za protubrodске, odnosno protupodmorničke zadatke.

Bugarska kani modernizirati i određeni broj svojih helikoptera Mi-17 prema NATO standardu, za što se planira izdvojiti između 60 i 75 milijuna američkih dolara.

I. SKENDEROVIĆ

Kommando Spezialkräfte - njemački komandosi

Od devedesetih godina prošlog stoljeća njemački Bundeswehr je sa svojim postrojbama aktivno uključen u mirovne operacije u inozemstvu. Najteže zadaće u tim misijama povjeravaju se pripadnicima Kommando Spezialkräfte

Igor SPICIJARIĆ

Bez obzira na sve teškoće koje je SR Njemačka imala u ponovnoj izgradnji svojih oružanih snaga nakon II. svjetskog rata, unatoč svim problemima koji su bili nazočni u tom razdoblju, Bundeswehr je uspio formalno ustrojiti svoju padobransku komponentu tek 1956. godine. Padobranska divizija formirana je od dviju padobranskih brigada: 25. brigade (Swartwaldbrigade) i 26. brigade (Saarlandbrigade). Početkom 1970. godine padobranska divizija ojačana je dodavanjem u svoj sastav još jedne, 27. padobranske brigade.

Tako ojačana divizija združena je nešto kasnije s 31. pješničkom brigadom, preustrojena je pod novim

imenom: 31. padobranska brigada, a njezini pripadnici dobivaju crvene beretke, univerzalni znak raspoznavanja padobranskih postrojbi.

Njemačke padobranske postrojbe bile su izvor iz kojeg su se crpili kadrovi potrebni za ustrojavanje posebne vojne postrojbe komandosa pod imenom Kommando Spezialkräfte, daleko poznatije pod svojom skraćenicom KSK.

Ujedinjenjem dviju njemačkih država naglo je porastao utjecaj Njemačke izvan njenih granica pa je samim tim i narasla potreba njemačke vojske za stvaranjem postrojbe takvog tipa. Želje njemačkih vojnih stručnjaka kretale su se u smjeru ustrojavanja Specijalnih

snaga sposobnih za brzu reakciju na incidente i krizne situacije u kojima bi bili uključeni njemački građani, koji bi se eventualno mogli dogoditi na njemačkom teritoriju, te na koncu radi zaštite njemačkih nacionalnih interesa diljem svijeta. Postrojba je također trebala biti sposobna djelovati pod uvjetima i okolnostima za koje regularne njemačke vojne snage nisu bile uvijek bavane kao što je npr. borba u džungli ili u pustinjskom okruženju. KSK je ustrojen upravo da bi udovoljio tim i takvim taktičkim zahtjevima. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Terorizam - asimetrična prijetnja

Američki Quadrennial Defense Review navodi kako će američke snage biti suočene sa "sve sofisticiranijim asimetričnim izazovima, uključujući uporabu kemijskog, biološkog i možda nuklearnog oružja..." Taj dokument predviđa i napade usmjerene na "informacijske sustave naših snaga te nacionalnu infrastrukturu"

Božo VUKASOVIĆ

Očekuje se kako bi uporaba asimetričnih prijetnji mogla zaprijetiti američkoj sposobnosti djelovanja, kao i zapovjednoj strukturi (uključujući i kontrolnu i komunikacijsku strukturu) te obavještajnim sustavima. Nije isključeno ni nanošenje većih žrtava od trenutno predvidivih, sve u svrhu slabljenja nacionalne odlučnosti pri postupanju.

Oblik asimetrične prijetnje koji obilježava novije vrijeme je terorizam. Pojam terorizam vlasti SAD-a definiraju kratko kao "prijetnju ili uporabu iznimnog nasilja u političke svrhe". Pomnim definiranjem dolazimo i do detaljnije definicije terorizma kao "promišljenog, politički motiviranog nasilja prema neborcima (uključivo i vojno te policijsko osoblje koje nije na dužnosti) koje

poduzimaju pojedinci ili skupine što djeluju potajice, obično s namjerom utjecanja na neku ciljanu publiku". (Time, 1. svibanja 1995., Kevin Fedarko "Japan: A Persistent odor of Terror".)

Tako definiran terorizam je moguće dalje podijeliti primjenom nekoliko mjerila. Ponajprije treba promotriti motivaciju koja teroriste u njihovu djelovanju pokreće. Kao prvo, tu su razne nacionalističke skupine koje se bore za uspostave svojih neovisnih država. Prema sredstvima kojima se koriste te skupine se kreću od malih skupina bombaša (ETA), pa do velikih gerilskih pokreta koji imaju neke značajke organiziranih vojski (Čečenijska, Kosovo). Kao drugo, terorizam često motiviraju i sklopovi političkih ideja, gdje se djelovanje iscrp-

ljuje u borbi protiv postojećeg poretka. Organizacije takve vrste, među kojima su primjerice bile dobro poznate RAF (Rote Armee Fraktion) i Sendero Luminoso, velikim dijelom nadahnuće nalaze u ekstremnim, bilo lijevim bilo desnim političkim ideologijama. Važno je napomenuti kako skupine tog tipa, za razliku od nacionalističkih skupina, razmjerno sporo i teško obnavljaju i povećavaju svoje članstvo koje se bira u uskim krugovima političkih istomišljenika. Kao treća struja modernog terorizma javljaju se religioznim idejama vođene skupine. Broj i aktivnost skupina toga tipa je u znatnom porastu u posljednjih dvadesetak godina. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Bespilotne izvidničke letjelice velikog doleta

Nove mogućnosti automatskog otkrivanja i identificiranja ciljeva dale su novi zamah razvoju novih bespilotnih letjelica

Pripremio Siniša RADA KOVIĆ

Ustrajnost je nova mantra svih uključenih u obavještajne, izvidničke i zadaće nadzora. Nove bespilotne letjelice velikog doleta i autonomnosti upravo im to i omogućavaju. Oni najviše cijene sposobnost velikih bespilotnih letjelica da duže vrijeme kontinuirano nadgledaju cilj, istodobno mijenjajući poziciju kako bi ga bolje "promotri", ali i izbjegle moguće ugroze.

Kako raste broj zainteresiranih i na tržištu se povećava broj bespilotnih letjelica koje u zraku mogu ostati duže od 24 sata. Američko ratno zrakoplovstvo po sadašnjim planovima namjerava nabaviti više od 200 ovih letjelica. Uz njih još najmanje osam ratnih zrakoplovstava diljem svijeta trenutačno rabi bespilotne letjelice velikog doleta, a još mnogo više ih se sprema na tržištu potražiti slične sustave.

Prvi američki program uvođenja u operativnu uporabu bespilotne izvidničke letjelice velikog doleta bio je RQ-1 Predator tvrtke General

Atomics. Ubrzo mu se pridružio još veći RQ-4 Global Hawk tvrtke Northrop Grumman. Uz američke tvrtke na tržištu se pojavila i izraelska tvrtka Israel Aircraft Industries (IAI) sa svojom letjelicom Heron. Kako bi dodatno povećao mogućnosti svog Predatora General Atomics je razvio MQ-9 Predator B.

Interes mogućih kupaca u ovaj je segment doveo i nove proizvođače koji su sa sobom donijeli i napredniju tehnologiju. Tako je tvrtka Aero Vironment (AV) ponudila letjelicu Global Observer pokretanu vodikom. Uključio se i Boeing sa svojim A160 Hummingbirdom, bespilotnim helikopterom vrlo velikog doleta. Uz to i Boeing radi na još neotkrivenom programu bespilotnih letjelica pokretanih vodikom.

Bespilotna letjelica Predator A tvrtke General Atomics - Aeronautical Systems Inc (GA-ASI) s današnjeg vremenskog odmaka po važnosti bi se mogla usporediti s Douglasovim DC-3 (C-47 Skytrain) transportnim avionom iz II. svjet-

skog rata. Početkom ove godine Government Accountability Office (GAO) službeno je objavio da je američko ratno zrakoplovstvo dobilo 129 Predatora A. Tako je obznanjeno da je američka flota Predatora A veća nego što se procjenjivalo. Te su bespilotne letjelice do rujna prošle godine nakupile više od 150 000 sati leta. Američko ratno zrakoplovstvo će dobiti ukupno više od 180 Predatora u više inačica.

U proračunu za fiskalnu godinu 2007. američko je ratno zrakoplovstvo planiralo dopreću 24 komada Predatora MQ-1, u fiskalnoj godini 2008. 43 komada, 49 u 2009. i 42 u 2010. godini kako bi formirali nove postrojbe. Tako bi se Predatorima A trebalo opremiti i postrojbe Nacionalne garde i zrakoplovnih pričuva koje su bazirane u Hancocku u New Yorku, Grand Forksu u North Dakotai, te baze u Arizoni, Californiji i Texasu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Saab 29 Flygande Tunnan

Iako nije postigao slavu jednog MiG-a 15 ili F-86 Sabrea, mnogi stručnjaci smatraju da je J 29B bio najbolji lovac s početka pedesetih godina prošlog stoljeća

Domagoj MIČIĆ

Još tijekom II. svjetskog rata, nakon što su nacističke trupe okupirale Norvešku i Dansku, Švedska je odlučila da će bitno ojačati svoje zrakoplovne snage te da će novi lovački avioni imati isključivo mlazni pogon. Prvi korak u tom smjeru bio je razvoj aviona Saab 21R, koji je nastao na osnovama lovačkog aviona Saab 21 s klipnim motorom. Na žalost švedskog ratnog zrakoplovstva Saab 21R se pokazao puno boljim u ulozi jurišnika nego kao lovački avion (vidi Hrvatski vojnik broj 61). Dobra strana projekta Saab 21R bila je da su projektanti tvrtke Svenska Aeroplan AB (Saab) stekli veliko iskustvo s uporabom turbomlaznog motora na lovačkom avionu. Loše letne odlike Saaba 21R ponajviše su bile posljedica njegovih velikih klasičnih ravnih krila koja su pri velikim brzinama leta, što je turbomlazni motor omogućavao, avion činile nestabilnim. Zbog toga se Saab 21R puno bolje "snalazio" na malim visinama i pri manjim brzinama. Kako bi donekle nadomjestili prazninu u lovačkoj zaštiti Švedske, nastalu zbog neuporabljivosti Saaba 21R u lovačkim zadaćama, švedsko je ratno zrakoplovstvo kupilo britanske lovce de Havilland Vampire (vidi Hrvatski vojnik broj 23) koji je

dobio oznaku J 28A. Prvi su švedski J28A Vampirei ušli u operativnu uporabu 1947.

Neuspjeh projekta Saab 21R ubrzao je odluku švedskog ratnog zrakoplovstva da potraži njegovu zamjenu. Novi je lovac trebao imati vrhunske letne osobine. Motor je bio tu - britanski de Havilland Goblin koji je već uporabljen na Saabu 21R. Drugo rješenje bilo je uporaba strelastih krila koja su prilagođena letu pri velikim brzinama. Tu su švedski stručnjaci naišli na problem - nedovoljno poznavanje problematike strelastih krila. Put od početnih teoretskih ispitivanja u zračnim tunelima (koji su u to vrijeme bili vrlo rudimentarni) i na prototipovima u zraku, te otklanjanje svih pogrešaka, do primjene na operativnom borbenom avionu vjerojatno bi potrajao cijelo desetljeće. To pak nije bilo prihvatljivo za švedsko ratno zrakoplovstvo koje bi u tom slučaju opet moralo kupiti lovački avion strane proizvodnje. Problem je navodno riješen na vrlo jednostavan i neobičan način. Naime, po povijesnim krugovima kruži nikad službeno potvrđena priča da su neki švedski inženjeri aeronautike studirali zajedno s njemačkim. Spletom sretnih okolnosti po Švedane njemačke su se kolege

zaposlile u uglednim zrakoplovnim tvrtkama. Po toj priči početak rješavanja problema projektiranja strelastih krila riješen je s nekoliko telefonskih poziva švedskih projekatana njemačkim kolegama s fakulteta. Ono što cijelu ovu priču čini još nevjerovatnijom je činjenica da se sve zbililo tijekom II. svjetskog rata. Sad su i švedski inženjeri aeronautike imali od kuda krenuti.

Druga priča tvrdi da su švedski stručnjaci posjetili Švicarsku gdje su mogli proučiti njemačke rezultate testiranja strelastih krila. I više od toga Švicarci su Švedanima dopustili da rezultate odnesu kući gdje su ih odmah prezentirali timovima koji su radili na razvoju studija novih lovaca. Iako se to baš ne tvrdi, vjerojatnije je da je netko od njemačkih stručnjaka prodao podatke o ispitivanjima strelastih krila Švedanima, uz švicarsko posredovanje. Na temelju tih podataka Saabov je tim predvođen Larsom Brisningom, na brzinu projektirao strelasta krila pod kutom od 25 stupnjeva. Prva letna testiranja novih krila obavljena su na lakom putničkom avionu Saab 91 Saabir, koji je dobio oznaku Saab 201. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Tajvanska kriza (1958.)

U kolovozu 1958. u tajvanskom tjesnacu došlo je do razmjene intenzivne topničke vatre između kineske vojske i tajvanskih garnizona na otocima Quemoy i Matsu koji se nalaze nedaleko od kineske obale. Kriza je zaprijetila širenjem konflikta i eventualnom kineskom invazijom Tajvana, no pojačanim američkim angažmanom je zaustavljena

Hrvoje BARBERIĆ

Tajvanski vojnici kopaju rove na otoku Matsu

Hainan i otočje Chu Shan. Nešto ranije, u listopadu 1949., kineska Crvena armija pokušala je invaziju otoka Quemoy, ali ih je u bici kod sela Kuningtou kuomintanška vojska porazila. U lipnju 1950. američki predsjednik Truman poslao je američku Sedmu flotu u tajvanski tjesnac, čime su Sjedinjene Države de facto stavile Tajvan pod svoju zaštitu i sprije-

čile očekivanu komunističku invaziju Tajvana. Tako su nakon rata pod nadzorom kuomintanških snaga, osim Tajvana, ostali i otoci Quemoy, Matsu, Tachen, Peng Hu te niz manjih otoka. Izbijanjem rata u Koreji, Chiang Kai Shek čak je smjelo planirao invaziju i povratak u kontinentalnu Kinu, no američki predsjednik Truman tu je mogućnost kategorički odbacio, bojeći se širenja konflikta eventualnim ulaskom SSSR-a u rat.

Komunistička Kina je početkom pedesetih godina bila umiješana u nekoliko oružanih konflikata - osim oružanih incidenata s Tajvanom i otvorenog ulaska u Korejski rat, u listopadu 1950. počela je invaziju Tibeta, a 1954. i pogranični spor s Indijom, koji je 1962. rezultirao kratkotrajnom invazijom njezinih sjevernih rubova. Glavna žarišna točka u odnosima Kine i Tajvana bili su priobalni otoci Quemoy, Matsu i Tachen koji se nalaze na zapadnoj strani tajvanskog tjesnaca. Tajvan je na otocima koji su bili prva crta

obrane prema komunističkoj Kini stvorio snažne garnizone - jakosti 58 tisuća vojnika na otočju Quemoy te 15 tisuća na Matsu i 10 tisuća na Tachen otočju. Otočje Quemoy (Kinmen) je mali arhipelag od dvanaest otoka površine 150 četvornih kilometara koji leži duž kineske obale u provinciji Fuchien. Otoke Matsu čini devetnaest manjih otoka ukupne površine 12 četvornih kilometara oko tristo kilometara sjevernije od otoka Quemoy. Otoci Tachen (Dachen) su najsjeverniji, leže ispred kineske provincije Zhejiang. Sva tri su naseljena, a otočno gos-

■ Evakuacija tajvanskih snaga s otočja Tachen 1955. godine

podarstvo je uglavnom bilo u funkciji opskrbe vojnih garnizona. Budući da je većina otoka oko deset do dvadeset kilometara udaljena od kineskog kopna, razmjena neprijateljstava između kineske i tajvanske vojske bila je izvediva uporabom topničke vatre.

Prva velika kriza u tajvanskom tjesnacu dogodila se razmjerno brzo nakon završetka Korejskog rata. U siječnju 1955. zaredali su topnički napadi kineske vojske na tajvanske

Nakon četiri godine građanskog rata u Kini, potkraj 1949. pobjedu su odnijele Maove komunističke armije. U Pekingu je 1. listopada 1949. proglašena Narodna Republika Kina, a 10. prosinca je vođa Kuomintanga Chiang Kai-Shek avionom pobjegao na otok Tajvan (Formozu), gdje je prebačena i vlada Kuomintanga, kao i nekoliko stotina tisuća vojnika. Nakon povlačenja iz kontinentalne Kine, kuomintanški režim je u međunarodnim odnosima zadržao politički kontinuitet Republike Kine, svojatajući suverenitet nad cijelom Kinom. S druge strane, i Narodna Republika Kina smatra Tajvan svojom sastavnom provincijom te je kontinuirano prijetila njegovim pripajanjem oružanim putem.

Žarišta sukoba

Početkom 1950. Crvena armija vodila je manje operacije za protjerivanje ostataka kuomintanških snaga iz kontinentalne Kine, te je tijekom travnja i svibnja zauzet otok

garnizone na priobalnim otocima, koji su potom prerasli u kopnenu invaziju otoka Yikiangshan iz skupine Tachen. Nakon teških borbi u kojima je poginulo više stotina vojnika, početkom veljače 1955. kuomintanška je vojska američkim ratnim brodovima i pod zaštitom američkih borbenih zrakoplova evakuirana s otočja Tachen te je ukupno deset tisuća vojnika i petnaest tisuća civila izvučeno s otoka. Američka administracija je u krizi reagirala u skladu s obvezama preuzetim u netom sklopljenom ugovoru o sigurnosti između Washingtona i Taipeija iz 1954. godine. Povlačenje s teško branjivog Tachena izvedeno je

vanska otočja prvi pojas obrane Sjedinjenih Država koji je sezao od Japana do Filipina, čime je nedvosmisleno naglasio američku namjeru zaštite Tajvana. Washington je konkretizirao svoje tvrdnje istodobnim slanjem u pomoć Sedmoj floti koja se nalazila u vodama Kineskog mora, jednog nosača zrakoplova i četiri razarača iz Mediterana.

Brodovi Sedme flote pružili su eskort tajvanskim opskrbnim brodovima, čime je razbijen kineski pokušaj pomorske blokade otočja. Topnički dueli potrajali su 44 dana te je na obje strane izgubljeno oko tisuću života. Kineska je vojska tijekom druge tajvanske krize ispalila 450

tisuća granata različitog kalibra na otočje, a pretpostavlja se da ni tajvanski odgovor nije bio znatno manjeg opsega. U pokušaju smirivanja krize, Sovjetski Savez je početkom listopada u Peking poslao svog ministra vanjskih poslova Andreja Gromika, koji je izvršio pritisak na Kinu. Peking je 6. listopada proglasio jednostrani prekid vatre i pritom poslao poruku stanovnicima Tajvana da

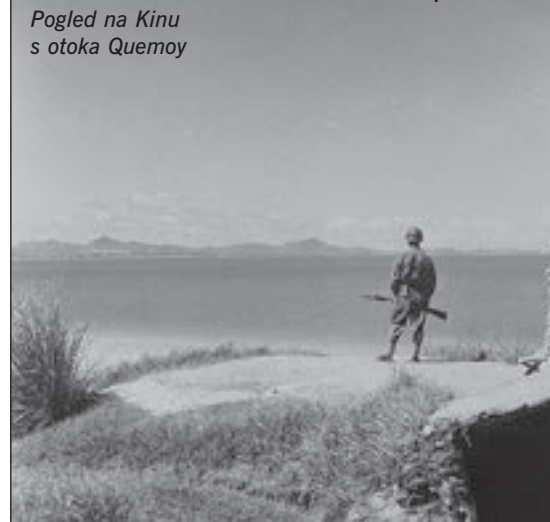
“odbace američku urotu koja ima za cilj podjelu Kine”. Kina je inzistirala i na proglašenju teritorijalnih voda u širini od dvanaest milja, no Sjedinjene Države su prihvatile tri milje, koje su američki brodovi poštovali.

Nakon druge tajvanske krize, Sjedinjene Države su na Tajvanu sa-

Brodovi američke Sedme flote u patroli tajvanskim tjesnacem

Pogled na Kinu s otoka Quemoy

gradile veliku vojnu bazu kod grada Taichunga na kojoj su bili razmješteni i bombarderi B-52, a na otok su dopremljeni i suvremeni projektili Matador opremljeni taktičkim nuklearnim bojnim glavama, koje su sve do 1974. ostale na Tajvanu. I u sljedećim godinama Tajvan i Kina su nastavili povremene razmjene topničke vatre, a nad tjesnacem je bilo posebno vatreno u lipnju 1960. tijekom Eisenhowerovog posjeta Tajvanu. Zanimljivo je da su zrna topničkih granata na otocima Quemoy i Matsu postali glavni izvor željeza, a otok Quemoy čak je postao poznat po proizvodnji sjekirica iz željeza izlivenog od topničkih granata. Napetost u tajvanskom tjesnacu trajala je do približavanja Sjedinjenih Država i Kine početkom sedamdesetih godina. Uspostavljanjem odnosa između Washingtona i Pekinga, 1971. godine Tajvan je izgubio mjesto Kine kao stalne članice Vijeća sigurnosti UN-a, koje od tada pripada Pekingju. Druga tajvanska kriza ostavila je posljedice i na američku unutarnju politiku, otoci Quemoy i Matsu su bili visoko rangirano pitanje američke predsjedničke kampanje 1960. godine i televizijskog dvoboja između kandidata Kennedyja i Nixona. Devedesetih je tajvanski tjesnac ponovno bio mjesto visokih tenzija - tijekom 1995. i 1996. Kina je testirala projekte, što je u medijima pomalo pretenciozno prozvano trećom taj-

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Kineska vojska ispalila je 450 tisuća granata na otočje

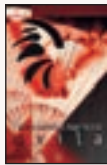

radi uspješnije obrane dvaju južnijih otoka Quemoy i Matsu, a učinjeno je na Eisenhowerov pritisak, unatoč Chiangovom protivljenju.

Tajvanska kriza

Druga tajvanska kriza počela je tri godine kasnije. Dana 23. kolovoza 1958. kineska je vojska počela intenzivno topničkom vatrom zasipati otok Quemoy, koje se nakon odgovora tajvanskog topništva pretvorio u veliki topnički duel. Najvjerojatniji razlog novog kineskog potenciranja krize bilo je odvratanje Sjedinjenih Država od politike potpore Tajvanu, koje bi bilo uvertira u kinesku invaziju Tajvana. Kriza je počela u vrijeme američko-kineskih diplomatskih razgovora koji su se vodili u Ženevi, a koji su time dovedeni u slijepu ulicu. Dana 29. kolovoza u povodu krize oglasio se američki predsjednik Eisenhower, pružajući potporu Tajvanu. Eisenhower je istaknuo da su vanjska taj-

Alessandro Baricco: "Svila", Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1998. ili V.B.Z., Zagreb, 2005.

Ovdje je riječ o relativno starom izdanju, koje je doživjelo i svoju novu objavu u drugoj izdavačkoj kući, ali zato vrlo zanimljivom i maestralno napisanom djelu. "Svila" je roman od 85 stranica, ali na kojima je u malo riječi rečeno toliko toga čarobnog, zagonetnog i tajanstvenog. Nesvakidašnja je to priča o francuskom trgovcu svile koji je, zbog zaraze dudovih svilaca koja je zahvatila cijeli svijet u XIX. stoljeću, prisiljen otići u daleki i nepoznati Japan, zemlju na kraju svijeta, gdje zaraze nema, ali je prodaja dudovih svilaca ilegalna. U tom dalekom i tajanstvenom Japanu, do kojega se putuje tri mjeseca, trgovac Herve Joncour upoznaje (točnije, ne upoznaje) ženu čije oči nisu bile istočnjačkog oblika i čije je lice bilo lice djevojčice i koja će mu promijeniti život. Napetost i magičnost ovom romanu daju i neprestana konstrukcijska ponavljanja motiva koji tim ponavljanjem dobivaju na snazi. Sve je pisano kratkim i jasnim rečenicama s mnogo osjećaja i ekspresivnosti. Osim o ljubavi, riječ je i o žudnji za nečim neostvarivom. Kao što sam autor kaže: "Ovo nije roman. Nije niti pripovijetka. To je priča. (...) Moglo bi se reći da je to ljubavna priča. No, da je samo to, ne bi bila ni vrijedna pripovijedanja. Postoje tu i želje, i boli, za koje savršeno znaš što su, ali nemaš pravih riječi da ih iskažeš. A opet, nije ljubav. (Drevni je to običaj. Kada ti ponestane riječi da nešto imenuješ, iskažeš, koristiš se pričama. I djeluje. Već stoljećima.) Svaka priča ima svoju glazbu. Ova posjeduje bijelu glazbu. Važno je to napomenuti jer bijela je glazba čudna vrst glazbe što ponekad zbunjuje: svira se polako, pleše se sporo. Kada se dobro svira, to je kao da čuješ zvuk tišine, a one koji je božanski plešu, promatraš li ih, doimaju se nepomičnima. Ta bijela glazba, to je nešto proketo teško."

Mirela MENGES

10. rujna 1885. Rođena Dora Pejačević

Na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće, kada hrvatski umjetnici na krilima moderne traže nove izričaje, jedna glazbenica utrla je put čitavom naraštaju glazbenih stvaratelja okrenutih simfonijskoj i koncertalnoj glazbi. Bila je to grofica Dora Pejačević, rođena 10. rujna 1885. u Budimpešti. Podrijetlom iz jedne od najpoznatijih hrvatskih plemićkih obitelji (otac i djed bili su hrvatski banovi), djetinjstvo je provela na imanju u Našicama. Prvu glazbenu poduku dobila je od majke, a otac joj je kao darovitoj pijanistici omogućio školovanje u najprestižnijim europskim školama. Skladateljski opus započela je već u 12-oj godini, a do smrti je napisala 58 komornih i orkestralnih djela te klavirskih minijatura i solo pjesama. Vrhunac karijere doživjela je izvođenjem njezine simfonije pod ravnanjem Oscara Nedbala u Beču 1918. i dvije godine potom u Dresdenu. U domovini je ostala upisana kao autorica prvog koncerta za klavir i orkestar u hrvatskoj povijesti iz 1913. godine. U dobi kad još nije ostvarila mnoge zamišljene planove, umrla je u 38. godini života u Münchenu 5. ožujka 1923. Preminula je iznenada, samo dvije godine poslije udaje. Mnogi radovi Dore Pejačević sačuvani su u rukopisu te su, zajedno s drugim predmetima koji podsjećaju na nju, pohranjeni u spomen-sobi Zavičajnog muzeja našičkog dvorca. Zanimljiv životopis Dore Pejačević posluzio je redatelju Zvonimiru Berkoviću kao predložak za igrani film *Kontesa Dora*, a u toj romansiranoj drami u ulozi grofice Dore izvrsno se snašla glumica Alma Prica.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Dobro i buka gluhoga vremena

Velike humanitarne priredbe, razni dobrotvorni koncerti za potrebe pojedinaca ili ustanova koje skrbe za nezbrinutu djecu te stare i bolesne osobe, uvijek uspješno "dirnu" srca i novčanike karitativno raspoloženih darovatelja. Ali, čini se, važno je da se to dogodi pred kamerama. Isto je i s donacijama velikih tvrtki dječjim domovima. No, svi bi oni primjedbu o samoreklamnoj farizejštini i podlom licemjerju smatrali teškom uvredom. Jer, danas je to standard, "dobro je činiti dobro" samo uz bljeskanje fotoreportera i u medijskoj buci. Isus postupa sasvim suprotno. Ne samo da žestoko kritizira farizeje koji sve čine samo zato da ih ljudi vide i hvale, nego čudesno iscjeljuje gluhoonijema čovjeka daleko od javnosti i još ljudima zapovjedi da o tome ne govore. Najprije, to čudo znak je otkupljenja koje je Krist donio ljudima. Krsna milost otvara naše uši za slušanje Božje riječi te osposobljuje naše jezike za radosnu hvalu Boga i ispovijedanje svoje vjere. Zatim, Spasitelj pokazuje da Dobra ne uvećava senzacionalizam. On zna da dobro djelo, učinjeno i u najvećoj skrovitosti, ima prodornost globalne moći. Baš kao što "dobre riječi mogu biti kratke i jednostavne za izgovor, ali njihov odjek je beskrajn" (Majka Terezija). Upravo kao i odjek evanđeoske Radosne vijesti, koja jednako djeluje i danas kad su njezina medijska "kola" neusporedivo sporija od antievandeoske promidžbe. To znači da se i svaki pojedinac, pa i kad zna da publicitet dobra može biti drugima poticajan, treba oduprijeti napasti humanitarnog "svjetla pozornice". Kao što se humanizam banalizira pretvaranjem u spektakl, tako i kršćanski karitas i ljubav prema bližnjemu ne smiju biti "show" i hrana za ego-trip. Jer konkretna ljubav prema čovjeku u potrebi jest zapravo ljubav prema Bogu, koji vidi i ono što je učinjeno u skrovitosti i tišini.

Andelko KAČUNKO

FILMOTEKA

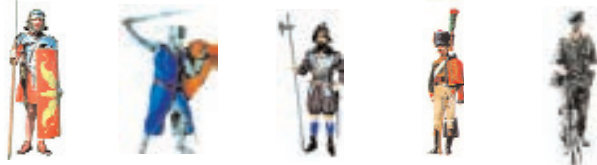
Let 93 - United 93 (kino)

- američka drama (91 min.)
- distributer: Blitz film&video
- redatelj: Paul Greengrass
- gl. glumci: Khalid Abdalla (Ziad Jarrah), Denny Dillon (Coleen Fraser), Susan Blommaert (Jane Folger)

Točno je pet godina prošlo od 11. rujna 2001., datuma koji je zauvijek promijenio tijek moderne povijesti. Snimke dva aviona koji se zabijaju u zgradu Svjetskog trgovačkog centra (WTC-a) na Manhattanu još i danas izazivaju šok. Bilo je samo pitanje vremena kada će se i Hollywood pozabaviti tom temom. Priliku je iskoristio daroviti Britanac Paul Greengrass, koji se već etablirao filmom *Krvava nedjelja*. Međutim, film koji je napisao i režirao ničim ne podsjeća da je rađen u Hollywoodu, mjestu gdje su mnogi filmovi jednostavno ugušeni osrednjošću i lošim. Redatelj se trudio do u sitnice točno rekonstruirati događaje u četvrtom avionu (prva dva su se zabila u WTC, a treći u Pentagon), jedinom u kojem je bilo dovoljno vremena da putnici pruže otpor. Veliko pitanje koje ovaj film postavlja jest - treba li mirno čekati da stvari idu svojim tijekom ili treba odmah reagirati. Naravno, ovu dvojbu film ne razrješava, ali pokazuje kako se američka tvornica snova, kad joj je doista stalo, može upregnuti i proizvesti jednostavno - remek-djelo. Film je izvrsno režiran, a uvjerljivosti prikazanog posebno pridonosi kamera iz ruke, osnovno osvjetljenje te iznimno naturalistička gluma. Ipak, posebno valja istaknuti dva glumca - jedan je Khalid Abdalla, koji maestralno glumi vođu otmičara, a drugi je Ben Siyney, koji glumi samog sebe. Ove nevjerojatne glumačke pojave do te su mjere neobično uvjerljive, da sa sigurnošću mogu ustvrditi da će se *United 93* na predstojećoj dodjeli Oscara sasvim zasluženno okititi brojnim, prvenstveno glumačko-režijskim, zlatnim kipčićima.

Leon RIZMAUL

Vrijedne kacige zloglasnih postrojbi

Tijekom II. svjetskog rata SS postrojbe njemačke vojske bile su na glasu kao najelitnije, ali i najbezobzirnije vojne postrojbe. Naravno, kao takve imale su i najbolju opremu među kojima se isticala kaciga **SS-VT**. Riječ je o kacigi koja je u široku uporabu ušla krajem 30-ih godina (prva je proizvedena 1916. godine), a zanimljivo, neke od posljednjih koje su pronađene datiraju sa samog kraja rata, ali ne s bojnog polja nego iz logora u kojima su završili SS-ovci.

Vrijednost kacige je ponajprije u broju proizvedenih primjeraka koji nije bio velik. Serijska proizvodnja bila je kudikamo manja od bilo koje druge proizvedene njemačke vojne kacige, a kad je k tomu bila namijenjena elitnim i zloglasnim SS postrojbama, tad je jasno da je i njezina vrijednost danas vrlo velika.

Na raznim internet stranicama koje se bave militarijom za tu kacigu morat ćete izdvojiti vrlo velik novac, izražen u tisućama američkih dolara. Na kacigama su u pravilu bile oznake i SS-a i tzv. *svastike*, a na unutrašnjem dijelu imale su obvezni tvornički broj sastavljen od jednog slova i četiri broja (primjerice posljednja pronađena i izložena u muzeju ima broj **0 4300**).

Dodatnu zanimljivost cijeloj priči daje povijesna činjenica da je cijela **42. pješačka divizija** poznata i kao **Rainbow** divizija, s tim kacigama branila Normandiju kao dio **7. armije**, a značajan doprinos ti su vojnici dali i u posljednjim bitkama **1945.**, netom pred kapitulaciju Njemačke.

Dotatnu zanimljivost cijeloj priči daje povijesna činjenica da je cijela **42. pješačka divizija** poznata i kao **Rainbow** divizija, s tim kacigama branila Normandiju kao dio **7. armije**, a značajan doprinos ti su vojnici dali i u posljednjim bitkama **1945.**, netom pred kapitulaciju Njemačke.

Dodatnu zanimljivost cijeloj priči daje povijesna činjenica da je cijela **42. pješačka divizija** poznata i kao **Rainbow** divizija, s tim kacigama branila Normandiju kao dio **7. armije**, a značajan doprinos ti su vojnici dali i u posljednjim bitkama **1945.**, netom pred kapitulaciju Njemačke.

Ivan BELINEC

www.warelics.com

Stranica **www.warelics.com** još je jedna u nizu onih namijenjenih ljubiteljima **militarije**, štoviše, na njoj se nalazi isključivo sadržaj vezan uz kupovinu najrazličitijih stvari vezanih uz militariju. Prosječnog posjetitelja koji nema previše veze sa skupljanjem i kupovinom raznih vojnih amblema, naoružanja, noževa, odora i drugih stvari, svakako će začuditi cijena pojedinih eksponata. Posebice to da određeni amblemi, vezani uz neke od slavni povijesnih osoba, mogu dosegnuti cijenu i od 10.000 američkih dolara, te da cijena za neke od stvari nisu ni formirane, već se dogovaraju nakon narudžbe. Sve to, duh militarije i duh prošlosti sažeti u jednom, daju iznimnu vrijednost siteu. Nažalost, gotovo sve fotografije (a linkane su i u tekstovima kojima se opisuje određeni predmet) su niske rezolucije, no, svakako se na njima izvrsno prepoznaje predmet o kojemu je riječ. Dakle, stranicu doista treba preporučiti ljubiteljima vojne povijesti i militarije i ukoliko ju već nemate u **Favoritesima**, sad je krajnje vrijeme da ju tamo prebacite. **Ctrl plus D** i problem je riješen...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D.VLAHOVIĆ

1. Stablo na zastavi Libanona je:

- A baobab
- B cedar
- C ariš

2. Beirut je nekada popularno bio uspoređivan s:

- A Parizom
- B Londonom
- C New Yorkom

3. Prije no što je stekao neovisnost, do 1943. Libanon je bio kolonija:

- A Velike Britanije
- B Francuske
- C Belgije

4. Osim s Izraelom, Libanon graniči još samo sa:

- A Sirijom
- B Sirijom i Libijom
- C Sirijom i Egiptom

5. Jedan od ovih poznatih glumaca rođen je 1964. u Bejrutu:

- A Brad Pitt
- B George Clooney
- C Keanu Reeves

Pictogram - 10-26-2006-46-5c

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se spaja staro i novo, i u kojem su nalaznuci poznati pisci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoštvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje su smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih humaraka.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljava kategoriju hotela s dvije zvjezdice. Smješten je u širem gradskom središtu te pruža usluge smještaja u dvokrevetnim, trokrevetnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradske plaže Valkane i gradskog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog naslijeđa stare gradske jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavana u gradu, kavana "Mozart", pružit će kako dnevni užitak opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenitostima privlači brojne goste tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Dulovo", ima kapacitet 180 ležaja u dvokrevetnim, trokrevetnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijelu godinu.

Turističko naselje "Dulovo" obiluje brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradskog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminara, kongresa i raznih svečanih domjenaka te se tako u potpunosti kvalitetom usluge uklapa u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Veli Jože"

Bečka 7

52000 Pula

tel.: 052 / 551-182, 551-320

fax: 052 / 214-240

Hotel "Zagreb"

Dulovo, Put Dulova 23

21000 Split

tel.: 021 / 353-260

fax: 021 / 353-202

